

HELYI NEVELÉSI PROGRAM

2010-2015

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés
 2. Törvényi háttér
 3. Legfontosabb adatok, helyzetelemzés
 4. Helyi Nevelési Programunk felépítése
 5. Óvodai nevelésünk célja, feladatai, funkciói
 - 5.1. Küldetésnyilatkozatunk
 - 5.2. Jövőképünk
 - 5.3. Sikerkritériumok
 - 5.4. Programunk célja
 - 5.5. Programunk feladatai
 - 5.6. Óvodakép, az óvoda funkciói
 - 5.7. Szakmai megújulás
 6. Az óvodai nevelés alapvető keretei
 - 6.1. Az egészséges életmód kialakítása
 - 6.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
 - 6.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés
 - 6.4. Sajátos nevelési feladataink
 7. Óvodánk csoportszerkezete, óvodai életünk megszervezése
 8. Óvodai életünk tevékenységformái
 - 8.1. Játék
 - 8.2. Vers, mese
 - 8.3. Vizuális nevelés
 - 8.4. Ének-zenei nevelés
 - 8.5. Külső világ tevékeny megismerése
 - 8.6. Matematika
 - 8.7. Mozgás
 - 8.8. Munka jellegű tevékenységek
 - 8.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás
 9. Óvodánk hagyományos ünnepei, rendezvényei
 10. Óvodánk kapcsolatai
 11. Sajátos feladataink
 - 11.1. Gyermekvédelmi munka az óvodában
 12. Az ellenőrzés, értékelés rendszere
 13. Az óvoda nevelési programjának értékelése
 14. Az óvodába és iskolába lépés feltételei
 15. Óvodánk szakmai dokumentumai
 16. Legitimációs záradék
- Mellékletek

**„ SZENTNEK KELL TARTANUNK A GYERMEKEK ÉRINTETLEN
LELKÉT, AMIT ABBA ÜLTETÜNK, MINDEN PRÓBÁT KIÁLLJON.
HA ROSSZAT ÜLTETÜNK BELE, MEGMÉTELYEZZÜK EGÉSZ ÉLETRE...
S HA JÓ MAGOT ÜLTETÜNK BELE, EGÉSZ ÉLETÉBEN VIRÁGZIK... ”**

/ Kodály Zoltán /

E helyi nevelési programot az 1993. évi LXXIX. törvény 94. par. (3) értelmében és a Kormány 137/1996. /VIII.28./ Kormányrendelete „Az óvodai nevelés országos alapprogramja ” és az Óvodai nevelés programja 1989. és az Alapprogram 255/2009. (XI. 20)

Kormányrendelet módosítása alapján készítette az atkári

Árnyaskert Óvoda nevelőtestülete:

Berényi Ildikó	óvodavezető
Benei Sándorné	óvodapedagógus
Molnár Andrásné	óvodapedagógus
Molnárné Csépany Edit	fejlesztő óvodapedagógus, gyógypedagógus

1. Bevezetés

Az óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban, helyi nevelési program alapján dolgozunk, amely az eddigi nevelési gyakorlatunkon alapszik, de nyitott volt az alternatív programokkal szemben is.

Minden intézmény hosszú távú programját valamilyen igény kielégítésére készíti. Meg kell felelni bizonyos elvárásoknak, a célrendszert és a tevékenységet ehhez kell, hogy alakítsuk. Ezért fontos, hogy elemezzük, mit vár el az óvodánktól az azt felhasználók köre. Tudnunk kell, milyen az intézményünket használók társadalmi, szociális, kulturális összetétele.

A településen lakók többségét a 19-62 év közötti népesség adja. Kismértékben emelkedik a 0-5 év közötti korosztály aránya.

Óvodai csoportok száma: 2

Gyermeklétszám (2009/2010): 56 fő

Óvodapedagógusok száma: 4 fő

Egy csoportra jutó gyermeklétszám: 28 fő

Egy óvodapedagógusra jutó gyermeklétszám: 14 fő

Gyermeklétszám alakulása:

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Nagycsoportosok	21	22	13	28
Középső csoportosok	15	11	28	27
Kiscsoportosok	20	28	27	16
Összesen	56	61	68	71

2009/2010-es nevelési évben:

hátrányos helyzetű óvodás	12 fő
halmozottan hátrányos helyzetű	-
logopédiai fejlesztésre jár	13 fő
BTMN szakvéleményes	9 fő
SNI gyermek	3 fő
egyéni fejlesztésben részesül	4 fő
grafomotoros fejlesztésben részesül	16 fő
mozgásfejlesztésben részesül	1 fő
bejáró óvodás	2 fő
gyermekétkeztetési kedvezmények 100%-os	12 fő
50%-os	14 fő

A munkanélküliség jelentős számának növekedése nem várható. A községünkben jelentősebb ipari termelőüzem nincs, a helybeliek foglalkoztatására a különböző szolgáltató egységekben, valamint az önkormányzat és intézményeiben van lehetőség, korlátozott számban. Az eljáró dolgozók főleg Gyöngyösön találnak munkát.

A település mezőgazdasági jellege és földrajzi elhelyezkedése illetve a lakosság korösszetételében, szociális helyzete következtében 4-5 éven belül a lakosság létszáma az új utca megnyitásával várhatóan emelkedik.

Az intézményi minőségi munka feltételei a demográfiai tények figyelembevételével, a partnerek ismert igényeinek és a fenntartó elvárásainak integrálását teszi lehetővé, amelyet az intézményi minőségpolitikánkban és minőségfejlesztési rendszerünkben foglalmazunk meg.

Intézményünk anyagi, szellemi, tartalmi lehetőségei és adottságai meghatározzák annak egyediségét, megkülönböztetik más intézménytől.

A törvényi változások, a nevelőtestületünk eddigi munkája, a partnereink elégedettség méréseinek eredménye alapján helyi nevelési programunk 2010 -2015 évekre vonatkozóan csak néhány területen igényel változtatást. Úgy gondoljuk, hogy a helyi program megírásakor körültekintően, a helyi sajátosságokat figyelembe véve foglalmaztuk meg célkitűzéseinket, feladatainkat.

„A nevelés célján értem az ember egyéniségének, jellemének programját, a jellem fogalmába beleveszem az egyéniség egész tartalmát... Véleményem szerint feltétlenül szükséges, hogy nekünk pedagógusoknak legyen ilyen programunk az emberről, s e felé állandóan törekedjünk.”

/Makarenkó/

Saját emberségünkkel, egymáshoz, a gyermekekhez való gyöngéd viszonyunkkal, kedves viselkedésünkkel, optimista, emberszerető lényünkkel lehetőséget nyújthatunk a gyermekeknek az érzelmi viszonyulások élményként történő átélésére.

A szeretet, magatartás, a jellem beállítottsága, amely meghatározza viszonyunkat a gyermekekhez, a világ egészéhez.

A szeretet szellemében szeretnénk biztosítani a gyermekeknek a cselekvő törődést, amely magába foglalja a gyermekek iránti szeretetet, tiszteletet, a gyermekek megismerését és nevelését.

Az atkári Árnyaskert Óvoda helyi Nevelési Programjának módosítását a 2003. évi LXXIX. Köznevelési törvény és az Óvodai Nevelés Alapprogramjának változása indokolja.

2. TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- ENSZ gyermekek jogairól szóló egyezménye (1989. november 20.)
- 1993. évi LXXIX. tv. a Köznevelésről, és annak módosításai
- 137/1996. (VIII. 28.) MKM rendelet Óvodai nevelés országos alapprogramja, annak módosítása 255/2009. (XI. 20.) Kormányrendelet
- 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési–oktatási intézmények működéséről
- 2/2005. (III. 1.) OM sz. rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatása irányelveiről
- 138/1992. (X. 8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló tv. végrehajtásáról a köznevelési intézményekben
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 1/1998. (VII. 24.) OM rendelet a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
- Alapító Okirat 28/2010. (III. 25) számú Képviselő-testületi határozat
- Helyi rendeletek, képviselő-testületi határozatok
- Fenntartói elvárások (ÖMIP)

3. LEGFONTOSABB ADATOK, HELYZETELEMZÉS

AZ ÓVODÁNK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

Az intézmény jogi státusza:

Az óvoda hivatalos **elnevezése:** Árnyaskert Óvoda Atkár
címe: 3213 Atkár, Széchenyi út 1.
telefonszáma: 06-37/551-012, fax:551-013
0630/690-6900

Az óvoda alapító **okiratának száma, kelte:** 14/1/1993.(IV.28) Községi Önkormányzat
Képviselő-testületének határozata

Az óvoda **fenntartója:** Községi Önkormányzat
címe: 3213 Atkár, Fő út. 70.
telefonszáma: 06-37/351-021

Az intézmény jogállása: önálló

Az intézmény alapításának éve: 1958

Intézményi adatok

Az intézmény neve: Árnyaskert Óvoda

Az intézmény székhelye: Atkár, Széchenyi út 1.

Az intézmény működési területe: Atkár község közigazgatási területe

Az óvodai csoportok száma: 2 csoport

Az intézményegységbe felvehető maximális gyermek létszám: 50 fő

Az intézmény OM azonosító száma: OM 031388

Törzskönyvi azonosító szám: 645454

Alaptevékenységi szakágazat: 851020 Óvodai nevelés

Az intézmény típusa: közintézmény, óvoda

A fenntartó neve: Atkár Község Önkormányzata

Címe: Atkár, Fő út 70.

Az intézmény alapítói jogokkal felruházott irányító szerve: Atkár Község Önkormányzata

Az intézmény közfeladata: közoktatási feladat ellátása, óvodai nevelés

Az intézmény jogállása: Az intézmény önálló jogi személy, vezetője az **óvodavezető**, akit a Községi Önkormányzat Képviselőtestülete pályázat útján **5 évre szóló határozott időre nevez ki**. Az Önkormányzat **SZMSZ** alapján a kinevezési és munkaviszony megszüntetés /felmentés/ fegyelmi jogköröket a **Képviselőtestület**, az egyéb munkáltatói jogköröket a **polgármester** gyakorolja.

Az intézmény gazdálkodási jogköre szerint **nem önállóan gazdálkodó** költségvetési szerv, önálló munkáltatói és bérgazdálkodási jogkörrel rendelkezik a költségvetésben a Képviselő-

testület által jóváhagyott bérkereten belül. Az intézmény tevékenységét a Képviselő-testület által évente megállapított költségvetésből látja el.

A községi Önkormányzat Képviselőtestületének **Polgármesteri Hivatala**, mint költségvetési szerv útján, és **e szerv** által meghatározott módon vesz részt az Intézmény a tervezésben, a költségvetési beszámolásban és a könyvviteli elszámolásokban.

Az intézményi vagyon tulajdonjoga Atkár Község Önkormányzatát illeti meg. Az intézmény által használt vagyonra és a vagyon feletti rendelkezés jogára az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló többször módosított 6/1999./VI.16./ sz. önkormányzati rendelet az irányadó.

Az intézményi vagyon hasznélvezője: Árnyaskert Óvoda Atkár

Az intézmény fenntartási és működési költségei a fenntartót terhelik.

Előirányzatok felett részjogkörrel rendelkező költségvetési szerv.

Az intézmény rendelkezési jogosultsága kiterjed a kezelésében lévő ingatlan és ingó vagyon rendeltetésszerű használatára, üzemeltetésére, továbbá helységeinek és eszközeinek eseti bérbeadására.

Az óvoda szakfeladatai

2010. augusztus 15-től az alábbi szakfeladatrend érvényes:

SZAKFELADAT	
száma	megnevezése
Alaptevékenység:	
562912	Óvodai intézményi étkeztetés
851011	Óvodai nevelés, ellátás
851012	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása - az alapító okirat 5.5.4. pontja szerint
856013	Fejlesztő felkészítés
856099	Egyéb oktatást kiegészítő tevékenység
821900	Fénymásolás, egyéb irodai szolgáltatás

Az intézmény alaptevékenysége

Az óvodai nevelőmunka az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülő, fenntartó által jóváhagyott Helyi Nevelési Program szerint folyik.

Az óvodai nevelés a gyermek hároméves korától a tankötelezettség eléréséig Kt.6.§ (2) bekezdésében meghatározottak szerinti – nevelő intézmény.

Az iskolába lépés időpontjának megállapításához véleményezi a gyermek fejlettségét.

Az óvoda a családi neveléssel együtt megalapozza a gyermek személyiségének és képességeinek fejlődését, gondoskodik testi neveléséről és felkészít az iskolai életmódra.

Az iskolába lépés időpontjának megállapításához véleményezi a gyermek fejlettségét.

A Köznevelési Törvényben foglaltak szerint az intézményben szakképzett gyógypedagógus, fejlesztő óvodapedagógus foglalkozik azokkal a gyermekekkel, akik számára a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság illetve a Nevelési Tanácsadó előírja a fejlesztő foglalkozást. Az óvoda az előbbi szakszolgálatok szakértői véleményének előírásai alapján végzi a fejlesztéseket, és a gyermekek számára ez alapján igényli meg a fejlesztéshez járó normatívát a Kt. 118. §. (3) bekezdése és az éves költségvetési törvény alapján.

A Kt. 30 §. (7) bekezdése, 34. § (4) bekezdése, a 121. § (1) bekezdése 29. pontja és a 11/1994. (V. 8.) MKM rendelet 33/B §, és a 2/2005. (III. 1.) OM rendeletben foglaltak szerint történik a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása. A nevelőtestület döntése alapján óvodánkban integráltan fejlesztjük a

a./ testi, érzékszervi fogyatékosok közül:

- gyengén látó,
- enyhébben hallássérült,
- enyhe fokban értelmi sérült,
- beszéd fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű gyermekeket,

b./ megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekeket.

Óvodai csoportok száma: 2

Az óvoda vezetője, a program benyújtója: Berényi Ildikó

A helyi nevelési program készült: 1999

kiegészítve: 2002

módosítva: 2004, 2006

A helyi óvodai nevelési programunk megvalósítását segítő alapszolgáltatásaink:

- *A gyermekek logopédiai ellátása a Kistérségi Logopédiai Szolgálat segítségével,*
- *részképesség lemaradásának korrekciója fejlesztőpedagógusi segítséggel,*
- *tanulási zavarok prevenciója gyógypedagógus segítségével.*

Atkár Gyöngyöstől 6 km-re, a „Mátra alján” található község. Az 1900-ban épült Győrffy lakban 1958 óta működik óvoda. A hatalmas udvar 100 éves fái erdei környezetet biztosítanak számunkra. Mindennapjainkat átszövik a természet és a természetes anyagok, a falusi élet adta lehetőségek.

A jelenlegi nevelőtestületünk mintegy 20 éve dolgozik együtt. Igyekszünk a szülők, dolgozók segítségével minél otthonosabbá formálni óvodánkat. Minden óvodásunk helyben lakik, a családok nagy része tősgyökeres atkári.

Az „Árnyaskert” legfőbb feladatának azt tekintjük, hogy a lehetőségeinkhez mérten óvodásaink életét a gyermekvilág nézőpontjának megfelelően szervezzük meg, tegyük érzékelhetővé, megtapinthatóvá, végigjárhatóvá, megízlelhetővé a környező világot, Tesszük ezt derűs, szeretetteljes légkörben, érzelmi biztonságot nyújtva az egyéni képességfejlesztés figyelembe vételével. Büszkék vagyunk rá, hogy az óvoda és az óvodások jelenléte

településünkön kifejezetten fontos, közösség-szervező elem. Az itt élők tudják, az Árnyaskert kapuja mindig nyitva áll.

Az óvoda személyi feltételei:

Jelenleg az intézményben 8 alkalmazott dolgozik. *2010 szeptemberétől a csoportbővítés miatt 11 fő.*

Pedagógiai képesítéssel rendelkező főállású szakképzett óvodapedagógusok száma: 4 fő, *2010 szeptemberétől 6 fő.* Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma: 2 fő, *2010 szeptemberétől 3 fő.* Egyéb munkakörben foglalkoztatott (konyhai dolgozó, óvoda titkár): 2 fő

Az óvodapedagógusok szakirányú végzettségei:

Benei Sándorné Alapfokú logopédiai ismeretek, beszédfejlesztés 120 óra
Szarvas 1995
Gyermek és ifjúságvédelem szakvizsga
ELTE 2004

Berényi Ildikó Családpedagógiai tanácsadó 120 óra
ELTE 1995
Vezető óvodapedagógus szakvizsga
Apor Vilmos Katolikus Főiskola Zsámbék 2002
Tanügy igazgatási auditor képzés 30 óra
Studium Rationalitas Közoktatási Szakértői Bt.
Budapest, 2008
Kompetenciaalapú nevelés és oktatás bevezetése 30 óra
Eger MPI 2008

Molnár Andrásné Drámapedagógia - kezdő 40 óra
Eger MPI 1999
Drámapedagógia - haladó 80 óra
Eger MPI 2000
Tánc és Drámapedagógus pedagógus szakvizsga
Apor Vilmos Katolikus Főiskola Zsámbék 2005

Molnárné Csépany Edit Korai fejlesztés 0-6 éves korig 120 óra
BGGYTF 1996
Tanulási zavarok 120 óra
BGGYTF 1997
Óvodapedagógus fejlesztési szakirányú - szakdiploma
ELTE 2001
Pedagógus szakvizsga ELTE 2002
GMP - beszédészlelési és beszédmegértési diagnosztika
30 óra BGGYTF 2003
Tanulásban akadályozottak pedagógiája- gyógypedagógus

ELTE – BGGYTF 2007

Projekt és interaktív módszerek az informatika segítségével
az SNI gyermekek tehetséggondozásában

10 óra ELTE PPSZK 2009

Az óvodapedagógusaink alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsák a gyermekek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. (A csoportszervezésnél ezért választottuk a heterogén formát). Jól képzettek, az intenzív tanfolyamokon szerzett tapasztalataikat, tudásukat kamatoztatják az óvodásaink javára.

A nevelési folyamatban kulcsfontosságúak az óvónők. Elfogadjuk, hogy nemcsak irányíthatjuk a gyermekeket, hanem ők is hatnak ránk. A kapcsolatok így aktívak és kölcsönösek. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóságot, rugalmasságot, döntési és helyzet felismerési képesség meglétét. Az óvónőpárosok jól együtt dolgoznak, a tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, a következetesség a jellemzőik.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a nevelő, fejlesztő munkánk során mindig figyelembe vegyük a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét. Segítjük tehetségük kibontakozását, valamint hátrányos helyzetükből való felzárkóztatást.

A Kt.-ben foglaltak szerint az intézményben szakképzett fejlesztő óvodapedagógus, gyógypedagógus foglalkozik azokkal a gyerekekkel, akik számára a Nevelési Tanácsadó és a Gyógypedagógiai Szakszolgálat előírja az egyéni és kiscsoportban történő fejlesztő foglalkozást. Az óvoda a szakszolgálatok szakértői véleményének előírása szerint végzi a fejlesztéseket és a gyermekek számára ez alapján igényli meg a fejlesztéshez járó magasabb fejkvótát a Kt. 118. §. (4) bekezdése és az éves költségvetési törvény alapján. Intézményi fejlesztési tervvel rendelkezünk, melyben rögzítettük mely fogyatékosági típusokat látjuk el, milyen személyi és tárgyi feltételekkel.

Szakképzett dajkáinkkal a munkánk összehangolt, a dajkákat a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A gondozási folyamatban közvetlenül és tevékenyen vesznek részt. A csoportok óvónői tájékoztatják őket a nevelési elképzeléseikről, módszereikről. Tudják, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

A nevelés egész időtartamában óvónő van jelen a csoportban, az átfedési idő biztosított.

Nevelőtestületünk nyitott a pedagógiai innovációra. A programunk módosítását megelőzően kiemelt nevelési feladatként vizsgáltuk az óvodapedagógusok szerepét a játék és a tanulásszervezésben. Ahhoz, hogy szakszerűen felkészült partnerek lehessünk a gyermekeink játékában házi továbbképzéseken, megbeszéléseken vitattuk meg, hogy sokkal érzékenyebben, differenciáltabban kell viszonyulnunk a játékhoz. Fontosnak tartjuk a folyamatos, szabad játék lehetőségének biztosítását, a játék lényegének szem előtt tartását, a gyermekek játékának megértését, elfogadását.

Az óvoda épületének legfőbb jegyei:

1900-ban épült Győrffy-lakban került kialakításra 1958-ban. A telek 2420 m², ebből udvarunk 2000 m². Drót és sövénykerítés veszi körül. Az udvaron a játszóhelyek, eszközök mind-mind a gyermekeket szolgálják. Méretük a szabványnak megfelelő. Fűves, betonos, árnyékos és napos területek teszik lehetővé, hogy minél több időt kinn töltsünk. A játékeszközök jól illeszkednek a környezetbe, fából készültek. Homokozó, mászó, és játszó eszközök elégítik ki a mozgás és játékigényüket az ide járó gyerekeknek.

Az épület régi, meleg vízzel, központi fűtéssel (gázzal) ellátott.

Csoportszobák:

• Napsugár csoport alapterülete:	56 m ²	borítása PVC
Öltöző alapterülete:	25 m ²	borítása PVC
Mosdó és WC alapterülete:	10 m ²	borítása mozaiklap
• Bóbita csoport alapterülete:	58 m ²	borítása PVC
Öltöző alapterülete:	21 m ²	borítása PVC
Mosdó és WC alapterülete:	10 m ²	borítása mozaiklap
• Méhecske csoport alapterülete:	53 m ²	borítása PVC
Öltöző alapterülete:	12 m ²	borítása PVC
Mosdó és WC alapterülete:	4,6 m ²	borítása mozaiklap

A világos, tágas csoportszobákban több játszóhely kialakítható, elhelyezhető. A berendezés új, a gyermeki igénynek megfelelő. (Kidland szekrények, trapéz asztalok fa székekkel.)

A falakat az óvónők dekorációi díszítik, mely kreativitásukat dicséri. A hatalmas ablakok miatt mesterséges fényt keveset használunk, ami neonvilágítás. A mosdók elég szűkösek, a WC felújításra vár. 2001-ben kialakításra került a tornaszoba, fejlesztő szoba, iroda, mosókonyha, eszköztároló, zsibongó.

Óvodánk a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

1. Játéktevékenység eszközei

- Az elmúlt időszakban önkormányzati, és alapítványi segítséggel illetve pályázatok révén sikerült viszonylag jól játékeszközeinket bővíteni. *A 3. csoport kialakításánál a játékeszközök bővítésére, fejlesztésére folyamatosan költségeket kell terveznünk.*

2. Az óvodai tanuláshoz szükséges fejlesztési eszközök

- A fejlesztéshez szükséges eszközök egy részét pályázati pénzből tudtuk megvásárolni

3. Gyermekek könyvek

- költségvetésből vásárolt: -

- költségvetésen kívüli összegből: a hagyománnyá vált Télapó szolgálat ajándék könyvei, melyeket a szülő adnak

4. Szakkönyvek

- költségvetésből vásárolt: RAABE kiadó kapcsos könyvei
- költségvetésen kívüli: -
- várható könyvigény: a szülők felé óvodai könyvtárat szeretnénk létrehozni, segítve a gyermeknevelés problémáinak leküzdését. Alapítványi és költségvetési összegből szeretnénk ezt megoldani.

2001-es tanévtől alapítvány létrehozására került sor a szülők támogatásával. Működéséről az óvoda és az alapítvány vezetése, kuratóriuma dönt minden esetben.

Eszközökkel különösen jól ellátott terület: mozgásfejlesztés, zenei nevelés

Eszközökkel megfelelően ellátott terület: matematika, külső világ tevékeny megismerése
Eszközökkel rosszabbul ellátott terület: nincs

Egyéb tárgyi feltételek:

Melegítő konyha 16 m², mozaikborítású, a feladatnak megfelelő berendezési tárgyakkal rendelkezik. Mosogatója 2002-ben kicserélésre került.

A játszóudvar felújítása befejeződött, korszerű, EU szabványnak megfelelő környezetben töltik napjaikat óvodásaink. A beruházást az Árnyaskert Óvoda Gyermekeiért Alapítvány támogatásával tudtuk megvalósítani 1 127 000.- Ft értékben. A munka sikeréhez hozzájárult a Fenntartó is, és a szülők sok társadalmi munkával. Az SZJA 1%-ának felajánlásából két udvari játékkal bővült eszköztárunk 300 000.- Ft értékben. 2009-ben az 1%-ból 136 000.- Ft érkezett az alapítvány számlájára.

Az eszközjegyzéknek való megfelelés érdekében a szakmai – informatikai normatívából fax készüléket vásároltunk. A Fenntartó által benyújtott „Szakmai Fejlesztések Támogatása” pályázaton 2.042.800.- Ft-ot nyertünk. Ennek segítségével bővítettük, ill. korszerűsítettük eszköztárunkat, bútorainkat. Az elmúlt időszakban az alábbi **állagmegőrző munkák** történtek: meszelések, gyermeköltözők, iroda, udvari játékok festése, csoportszobák burkolatának cseréje.

Az óvoda által használt, nem az óvoda tulajdonát képező objektumok:

- művelődési ház

A megállapodás feltételei:

- Az intézményvezetőtől - előzetes időpont-egyeztetés után - bármikor igénybe vehető, teremhasználati díj nélkül,
- a használat során kártérítési kötelezettséget vállal az óvoda.

A megállapodás érvényességi ideje:

- Művelődési Ház és Könyvtár igazgatójával – folyamatos

4. HELYI NEVELÉSI PROGRAMUNK FELÉPÍTÉSE

Óvodánk nevelési célja

Egyéni képességekhez igazodó fejlesztéssel, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséggel rendelkező gyermekek nevelése

Feladatok megfogalmazása

Egészséges életmód alakítása

Érzelmi nevelés és szocializáció

Értelmi fejlesztés

A testi fejlődés elősegítése, a mozgásigény kielégítése, egészséges életmód feltételeinek biztosítása, az egészséges és biztonságos környezet megteremtésével.

Olyan óvodai légkör kialakítása, amelyben a tevékenységek során sokoldalú érzelmi hatás nyilvánul meg és fejlődnek a gyermek erkölcsi, akaratí tulajdonságai.

Változatos tevékenységek szervezése, amelyben az érdeklődést és kíváncsiságot kielégítve tapasztalatot szerezhet a gyermek a társadalmi és a természeti környezetről.

Tevékenységszervezés

Játék, munka, fejlesztés

Ének, zene, énekes játékok

Vers, mese

Rajzolás, mintázás kézimunka

Külső világ tevékeny megismerése
Környezet megismerése, munka
Matematika

Mozgás

5. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATAI, FUNKCIÓI

Az Alapprogram megfogalmazza számunkra az óvodai nevelés célját.

„Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával. A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodának kiegészítő szerepe van...”

Mi úgy gondoltuk, hogy célunk nem egy eddigiektől eltérő óvodai program elkészítése, hanem az érvényben lévő és új alapelveket tartalmazó, az Alapprogramra épülő - az óvodapedagógusi szabadságot figyelembe vevő, sajátos helyi programtervezet kidolgozása. A kidolgozáshoz szakirodalomként ismerkedtünk Porkolábné Balogh Katalin Komplex prevenció óvodai és az epochális rendszerű óvodai programmal.

5.1. KÜLDETÉS NYILATKOZATUNK

„Szentnek kell tartanunk a gyermek érintetlen lelkét, amit abba ültetünk, minden próbát kiálljon. Ha rosszat ültetünk bele, megmértelyezzük egész életre...S ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik...”

(Kodály Zoltán)

Az óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban, helyi nevelési program alapján dolgozunk, amelynek középpontjába az érzelmi nevelést helyeztük.

A szeretet szellemében biztosítjuk a gyermekeknek a cselekvő törődést, amely magába foglalja a gyermekek iránti szeretetet, tiszteletet, a gyermekek megismerését és egyéni képességfejlesztését.

Empátiás képességünkre alapozva a gyermek pillanatnyi lelki állapotának, igényének megfelelő alaphangulat biztosítása mellett, egyéni képességekhez igazodó fejlesztéssel, *szabad játék biztosításával* vállaljuk a személyiség sokoldalú fejlődésének elősegítését. Nevelési programunk lehetővé teszi a gyermek sajátosságainak figyelembe vevő, ahhoz igazodó szabályok, normák megismertetését, elsajátítását, együttes cselekvések, sokrétű óvodai tevékenységek során, a műveltségi tartalom fokozatos bővítése mellett.

A gyermek helyes magatartása a jellem beállítottsága, amely a felnőttekhez, társakhoz, közösséghez való viselkedésben, egységes követelmény, megerősítés, értékelés, jutalmazás mellett alakul, a szeretet, tisztelet légkörében nyilvánul meg, ezért fontos számunkra a jól működő család - óvoda kapcsolattartás.

Alapvető elvárásként fogalmazzuk meg az intézményünk alkalmazottaival szemben az egymás, a gyermekek, szülők tiszteletét, elengedhetetlenül fontos számunkra a jól működő partnerkapcsolatok alakítása.

5.2. JÖVŐKÉPÜNK:

Szándékaink, törekvéseink szerint az elkövetkezendő 5 évben az alábbiak jellemzik intézményünket:

- óvodánk valamennyi érték iránt nyitott, humánus, demokratikusan működő intézmény,
- differenciált, igény szerinti kínálatot nyújt és biztosítja a folyamatosságot.

Alapelveink:

- Nevelési és oktatási kínálatunkat és azon kívüli szolgáltatásainkat folyamatosan közelítjük a partneri elvárásokhoz,
- elégedettség és igénymérés alapján készítjük el a rövid és hosszú távú terveinket,
- intézményünk pedagógiai felfogásának középpontjában a gyermekek állnak egyéni képességeikkel, adottságaikkal, amelyek fejlesztését a gyermekek igényeihez alakítunk,
- a tehetségek felismerése és gondozása, a hátránykompenzálás fontos feladat,
- figyelmet fordítunk óvodapedagógusaink kompetenciájának fejlesztésére, a teljesítményük differenciált értékelésére, elismerésére, a pedagógus minősítési rendszer működtetésére.

5.3. SIKERKRITÉRIUMOK:

Céljaink akkor teljesülnek, ha az intézményünket használók, a fenntartó és partnereink körében rendszeresen elvégzett elégedettség-vizsgálat eredményei valamint az IMIP-ben meghatározott mérések ezek teljesülését igazolják.

Fontosak az egyértelmű elvárások, követelmények, a rendszeres, sikeresen teljesülő feladatok, következetes ellenőrzés, fejlesztő értékelés.

5.4. PROGRAMUNK CÉLJA:

- *Pedagógiai hitvallásunk szellemében, egyéni képességekhez igazodó fejlesztéssel, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséggel rendelkező (2,5)3-7(8) éves gyermekek nevelése, sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a testi, lelki és szociális érettség kialakítása.*

- Az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével törekszünk az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzésére.
- Tevékenységeinkkel megalapozzuk gyermekeink környezettudatos személetét, magatartását.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására.
- Biztosítjuk a migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelésének lehetőségeit.

A gyermekkorban kialakult viselkedési formák, érzelmi viszonyulások a későbbi fejlődést meghatározzák, hiszen a felnőttkori szocializáció sem hozhat totális változást.

A fenti területeken tehát a fejlesztés értelmezésünk szerint a gyermekek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságoknak megfelelő, ahhoz illeszkedő támasznyújtás. A testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga. Ezért figyelembe vesszük, hogy az érzelmi biztonság alapszükséglet.

Az óvodáskorú kisgyermek szocializációján a gyermeket érő családi, óvodai nevelési, valamint a gyermekek közötti társas kapcsolatok hatásait és az ezekre történő reakciók, visszahatások folyamatát értjük. Találkozást a másik emberrel, a környezettel. A gyermek az együttes cselekvések során indítékot, értéket kap a tartalom fokozatos bővítése mellett. Az „én és a másik” elkülönülése a második, főleg a három éves kort követően jelenik meg.

Alapvető feladatunk tehát:

- a gyermek életkori sajátosságait figyelembe vevő, ahhoz igazodó szabályok, normák megismertetése, elsajátítása sokrétű óvodai tevékenység során,
- személyes példamutatásunkkal, viselkedésünkkel olyan család-óvoda kapcsolattartás kialakítása, ahol a szülők elfogadják, felismerik szándékunkat,
- óvodánk legfontosabb és legalapvetőbb célja, értéke a **játék**, ennek hatékony alkalmazása a nevelésben, tiszteletben tartva a gyerekek szabad játékát, a feltételek maximális biztatását,
- **érzelmi biztonság megteremtésével egyéni képességfejlesztés**, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva,
- olyan **harmonikus személyiségfejlesztés** a családdal közösen, amely zökkenőmentessé teszi az iskolába lépés feltételeit,
- olyan **természetes környezet megteremtése**, melyben a gyerekek **játékos formában**, öntevékeny részvétellel szerzik tapasztalataikat,
- **szeretetteljes**, a gyerekek igényeit szem előtt tartó óvodai **nevelés**,
- mély **természetszeretet** és a **természetes anyagok** megszerettetésének kialakítása.

A helyes magatartás, amely a felnőttekhez, társakhoz, közösséghez való viselkedésünkben nyilvánul meg csak a szeretet, tisztelet légkörében, egységes követelmény, megerősítés, értékelés, jutalmazás mellett alakulhat ki.

5.5. PROGRAMUNK FELADATAI:

„Az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- egészséges életmód alakítása
- az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása
- *anyanyelvi*, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása...”

Alapvető értéknek tartjuk az életet és a gyermek számára a játék maga az élet. Fokozottan, tudatosan kell törekednünk a hely, idő és az élmény biztosításának lehetőségeire, megválasztására. Az igazán nevelő értékű játék során ügyelnünk kell a fejlesztő lehetőségek megteremtésére. A gyermek fejlettségi fokát leginkább és legpontosabban játékban mutatja meg. Szociális érettsége, érzelmi fejlettsége a játék során jól lemérhető. Fontos feladat számunkra, hogy a szülők is ismerjék a játék jelentőségét, értékét.

Óvodai nevelésünk csak szeretetteljes, meleg légkörben lehetséges. Fontos személyiségünk, az érzelmi biztonság, mely a kiegyensúlyozott fejlődés egyik feltétele. Úgy gondoljuk, hogy a **vegyes csoport** lehetőséget nyújt arra, hogy a gyerekek természetes élethelyzetben megtanulják az együttélés, együttműködés lehetőségeit. Gyakorolják a toleráns viselkedést, segítsék kisebb társaikat, fejlődjenek empátiás készségük. Arra neveljük őket, hogy megnyugtatóan oldják feszültségeiket, ellentéteiket, különböző igények levezetését. A problémák megoldásában segítséget adunk, de az óvodás kor végére elvárjuk az önállóságot.

Törekszünk a harmonikus személyiségfejlesztésre, egyéni képességfejlesztésre megfelelő támasznyújtással, a megfelelő eszközökkel. Fontos, hogy figyelembe vegyünk a gyerekek érési folyamatát. Feladatunk a gyermek - felnőtt, gyermek - gyermek kapcsolatának mélyítése, az értelmes kooperáció kialakítására.

A képességfejlesztés feladatai:

- a megismerő képesség fejlesztése természetes környezetben szerzett tapasztalatokra épül,
- a fejlesztendő részképességnek megfelelő tevékenységet gyakoroltatjuk,
- a gyakoroltatás egymásra épül, fokozatosan nehezedik, játékos,
- figyeljük a lemaradásokat, ezért minden gyerek saját ütemben fejlődhet,
- törekszünk az önálló gondolkodás megtanítására,
- a gyerekek érdeklődésére, kíváncsiságára, tudásvágyára alapozva pozitív viszony kialakítására törekszünk a tevékenységek során,
- az óvodáskor végére a külső késztetés helyét fokozatosan átveszi a belső motiváltság, a játék, a tanulás öröme,
- közös gondolkodásra törekszünk a gyerekekkel, a feladatok megoldása közben a pozitívumok kiemelését tartjuk szem előtt,
- megtanítjuk a szabályok betartását, az eszközök használatát,

- minden tevékenység során törekszünk az adott, de tevékenységre koncentráló interaktív, kommunikatív viszony kialakítására.

Mivel mi egy „erdei óvoda” vagyunk a falu szélén, olyan természetes környezet megteremtésére törekszünk, melyben a kisgyermek érzi, hogy „itthon vagyok”. Minden foglalkozást a helyszínen, természetes környezetben dolgozunk fel. A vidéki élet adottságai közé tartozik a természetes anyagok ismerete és szeretete is, melyből minél többet szeretnénk átadni óvodásainknak.

5.6. ÓVODAKÉP, AZ ÓVODA FUNKCIÓI:

Az óvoda gondozza, ápolja, védi a gyermekeket és mi mindent megteszünk azért, hogy a családot kiegészítve szocializáljuk őket. Megtanítjuk a gyermekeket arra, hogyan kell élni egy nagyobb „családban”, közösségben. Különböző szokásokat alakítottunk ki, egyéni és csoportos képességfejlesztést végzünk az évek során, hogy alkalmassá váljanak az iskolai életre. *Pedagógiai tevékenységrendszerünk, tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.*

Tehát **alapfunkcióink:**

- óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő

Munkánk során felvállaljuk azt, hogy a drámapedagógia és a fejlesztőpedagógia segítségével a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési- és magatartás problémával, ill. rész képesség problémával küszködő gyermekek segítséget kapjanak a felzárkózáshoz.

Alapelveink:

- *A gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése.*
- *Nevelésünk segíti és lehetővé teszi a ránk bízott gyermekek személyiségfejlődését, egyéni készségeiknek és képességeiknek kibontakoztatását.*
- *Az óvodai nevelésünkben alkalmazott intézkedéseink a gyermekek személyiségéhez igazodnak.*
- *A gyermekek mindenek feletti érdekeit tartjuk szem előtt.*

Törekszünk a népi hagyományok, kismesterségek megismertetésére, gyakorlására.

Csoportközi tevékenységeket biztosítunk az 5-6-7(8) évesek számára. (keresztény életre nevelés, játékos angol nyelvtanulás, úszás, egyes ünnepekre való készülés)

Hiszünk abban, hogy érdemes értékesen élni. E program végrehajtásához is fontos, hogy bízni tudjunk másokban, önmagunkban, és szeretettel tudjuk szeretni a gyermekeket. Az

elképzelésünk az: gondolkodjunk azzal a felelősséggel, hogy a XXI. században élő, ma még óvodás kicsi gyermeknek is megadasson majd a gondtalanság, boldogság érzése.

A boldogság mindig az értékek birtoklását jelenti. Az pedig, hogy ki mit tekint értéknek, a neveltetése során dől el.

„A gyermek abból tanul, amit lát. Ha a gyermek együtt él a barátsággal, megtanulja, hogy a világ olyan hely, ahol jó élni...”
(Dorothy L. Nolte)

5.7. SZAKMAI MEGÚJULÁS

A Társadalmi Megújulás Operatív Program lehetőséget ad a Kompetencia alapú oktatás egyenlő hozzáférés megvalósulásához.

Számunkra fontos kapcsolódás pontok a pályázat fő célkitűzéseire: érzelmi nevelés, játék kiemelt szerepe, inkluzív (befogadó) pedagógia, projekt módszer, óvoda-iskola átmenet.

A kompetencia alapú programcsomag az óvoda óvó-védő, nevelő, személyiségfejlesztő funkciójának új tartalommal való megtöltésére ad módot.

A Fenntartó a kompetencia alapú óvodai programcsomag használata során bizonyosságot nyerhet a felől, hogy:

- az általa fenntartott intézmény szakmai elismerésben részesült ezáltal, hogy a pályázat nyertes intézményei közé tartozik,
- biztosított az óvoda pedagógusainak ingyenes szakmai továbbképzése,
- az általa elfogadott és támogatott HOP a kompetencia alapú óvodai programcsomaggal kiegészülhet és átalakulhat,
- a fenntartása alatt működő óvoda alap- és speciális feladatait továbbiakban is teljesíteni tudja,
- a programcsomag alkalmazása a meglévő anyagi keret mellett megvalósítható,
- az óvoda Alapító okiratának belső tartalma megmarad,
- az óvodát továbbra is a gyermekközpontúság, a gyermeki személyiség értéként kezelése jellemzi,
- vélhetően emelkedni fog a programcsomagot alkalmazó óvodákba beiratkozni kívánó óvodás korú gyermekek száma.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

6.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata az óvodáskorú (2,5)3-7(8) éves gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az egészséges életvitel kialakítása. *A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek, szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolhatják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel rendelkeznek, erre alapozva, ezt tovább erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, amely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, megteremtve a kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermekek számára is kiszámítható légkört.*

Célunk:

- *Gyermekeink testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése.*
- *Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegőrzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.*
- *Gyermekeink testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.*
- *A fejlődéshez szükséges egészséges, stressz mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások kialakítása.*

Az eredményes gondozás érdekében a szülőkkel szorosan együttműködünk. Az óvodába lépést családlátogatás, ismerkedés, Totyogó klub előzi meg. Minden olyan alkalmat megragadunk, ahol kölcsönös bizalmon alapuló, jó partnerkapcsolatot tudunk kialakítani. Így az óvodába lépéskor már ismerjük a családok életmódját, a gyermekek helyét a családban. A beszélgetések során az új életritmusról is információt kapnak a szülők, így elindul az óvodai és a családi életrend közelítésére való törekvés.

A gondozási tevékenységeknél nagyon fontos a gyermekek és óvodapedagógusok közötti bensőséges kapcsolat. A gyermekszerető dajkák nagy segítséget nyújtanak a tevékenységek gyakoroltatásában, a szokások megszilárdításában. Mivel a tevékenységeket fokozott szóbeli megerősítés kíséri, ezért megfelelő időt biztosítunk a gondozásra. Így ez a feladat nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben valósulhat meg. A szükségletek önálló kielégítésére fokozottan válnak képessé a gyerekek. Az óvónők támogatása, bátorítása, testközelsége segítségével jutnak el az optimális szintre. Tudjuk, hogy az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát. A mosdóink felszereltsége, mérete okos szervezéssel használható zökkenőmentesen.

Óvodánk udvara az egészséges életmódra nevelés egyik fő színtere. A dolgozók, a szülők segítségével formálták olyanná, hogy a gyerekek az óvodai életük nagy részét a szabadban tölthessék. A 100 éves park fái erdei környezetet biztosítanak. A szabad mozgást, edzést

változatos, fából készült udvari játékok, eszközök segítik. Harmonikusan illeszkednek a környezetükbe, fejlesztő hatásúak.

A kerti szerszámok, húzó kocsik, labdák, kötelek, hinták, és a szerepjátékok kellékei növelik a gyerekek játékkedvét, változatos tevékenységre készítetik őket.

Az évszakváltásoknál "átalakul" az udvar is, a természetes anyagok segítenek az udvari játékok átöltöztetésében. A jó közérzet egyik feltétele az is, hogy az udvaron együtt játszanak a két csoport gyermekei és szabad tevékenységeik közben is érzik az óvónő személyes törődését. A mindennapok során arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. A játék, mozgáskezdeményezések évszaktól függetlenül kinn zajlanak, nyáron az étkezések is. A rendszeres, örömmel végzett mozgással az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk őket és mintát adunk a szülőknek. Hagyománya van a szülőkkel közösen szervezett programoknak:

- novemberben egészségnevelési hónapot szervezünk,
- kirándulások,
- családi napok.

A gondozás és az egészséges életmódra nevelés célja:

A szomatikus, pszichikus és szociális elégedettség, harmónia kialakítása óvodás gyermekeinknél.

Feladatai:

1. Az egészséges környezet biztosítása

Az óvoda **udvara** megfelelő erre a célra, ideális helye a különféle tevékenységi formáknak. Változatos eszközökkel és a gyermekek önálló szabad mozgásának biztosításával lehetővé tesszük a szabadban végzett mozgást, törekszünk arra, hogy a tevékenység örömet jelentsen számukra.

1.1. Az óvoda helyiségei

- a bejárathoz vezető utak burkolata, a sártisztító lábrács védi a helyiségek tisztaságát,
- az **öltözők** kialakítása, berendezése, világítása a gyerekek kényelmes öltözését, vetkőzését szolgálja,
- mindenki számára van külön fogas,
- a **csoportszobákban** elegendő hely és kellő felszerelés az optimális 25 fő részére (mi 27-28 fővel használjuk) A burkolata meleg padló, a falak színe világos, meleg tónusú, a megvilágításról hatalmas ablakok, rossz idő esetén neon armatúrák gondoskodnak. A berendezési tárgyak esztétikusak, megfelelő méretűek, jól tisztíthatók,
- a **mosdókban** a szerelvények nagysága, méretei megfelelnek a gyerekek méreteinek, mennyiségük viszont kevés a közel 30 fős létszámhoz (3 ill. 2 db). Jellel ellátott törülközője fogmosó felszerelése, fésűje van mindenkinek.

2. A gyermekek gondozása

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermekek intim szféráját, ezért nagyon türelmesek és megértőek vagyunk.

Testápolás:

(2,5)3-4 éves korban:

- kis segítséggel, szappannal kezet, arcot mosnak, körömkefét használnak,
- a szappant használat után a helyére teszik,
- használják törölközőjüket, fogkeféjüket, megkeresik az eszközök jellel ellátott helyét,
- kis segítséggel felhúzzák ruhájuk ujját, mossák, törlik a kezüket, arcukat,
- próbálják önállóan használni a WC-t,
- a rövid hajúak próbálnak fésülni, a fésűt, kefét a helyére teszik,
- ismerkednek a zsebkendő használatával.

4-5 éves korban:

- Önállóan tisztálkodnak,
- segítség és felszólítás nélkül /időnkénti ellenőrzéssel / kezet mosnak WC használat után, étkezés előtt, kezüket szennyező tevékenységek után,
- használják a körömkefét,
- kezüket igyekeznek szárazra törölni, használat után a törölközőt a helyére teszik,
- ruhájuk ujját le és feltűrik,
- a rövid hajúak önállóan fésülködnek,
- önállóan mosnak fogat, helyére teszik a fogápoló szereket,
- használják a zsebkendőjüket, fújják az orrukat.

5-6-7(8) éves korban:

- Önállóan mosakodnak, törölköznek, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges,
- körömkefével tisztítják körmüket,
- ruhájuk ujját le és feltűrik, begombolják,
- vigyáznak a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodó eszközöket a helyére teszik,
- fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják,
- önállóan fésülködnek, a hosszú hajúak kéri a felnőtt segítségét,
- helyesen fújják az orrukat, köhögéskor, tüsszentéskor a zsebkendőjüket használják.

Öltözködés:

(2,5)3-4 éves korban:

- Ruháikat önállóan levetik és segítséggel felveszik,
- segítséggel próbálnak gombolni,
- cipőjüket le és felhúzzák,
- próbálkoznak az egyszerű kötéssel,
- vigyáznak saját holmijukra.

4-5 éves korban:

- Kis segítséggel öltöznek, próbálnak fehérneműik le és felvételével /harisnya, atléta /,
- a hozzáférhető helyen lévő gombokat ki és begombolják,
- próbálkoznak a kötéssel,
- holmijukat rendben a megfelelő helyre teszik,
- ügyelnek a ruháik tisztaságra.

5-6-7(8) éves korban:

- Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek,
- holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva a helyére teszik,
- gondosan bánnak a ruháikkal,
- cipőfűzőjüket megkötik,
- ügyelnek saját személyük gondozottságára.

Táplálkozás:

(2,5)3-4 éves korban:

- Önállóan esznek, isznak,
- a nem kívánt ételt a tányérjukon hagyják,
- az evőeszközöket, szalvétákat megfelelően használják,
- ismerkednek a különféle ételek, zöldségfélék ízével, színével, véleményt alkotnak róla,
- csukott szájjal, tisztán próbálnak étkezni.

4-5 éves korban:

- Önállóan szednek maguknak a tálból, gondolnak az étel mennyiségének helyes megítélésére,
- segítséggel töltenek a kancsóból,
- a kanalat, villát megfelelően használják,

- csukott szájjal rágnak, tisztán étkeznek,
- használják a szalvétát.

5-6-7(8) éves korban:

- Étkezés közben kulturáltan viselkednek,
- igénylik az asztal esztétikus rendjét,
- helyesen használják a kanalat, villát, kést,
- önállóan, számukra elegendő mennyiségű ételt szednek, töltenek kisebb társaiknak, maguknak.

3. A gyerekek testi képességeinek fejlesztése, a mindennapi edzéslehetőségek az óvodában

Testi képességek fejlesztése:

Testnevelés foglalkozást heti egy alkalommal Dr. Tóth-Szóllósiné programja alapján szervezünk. *A testi nevelés magába foglalja a gyermekek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás) természetes mozgásigényeinek kielégítését, egészségük, testi épségük védelmét, megőrzését, edzését. A nevelésünk hatékonysága akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet biztosított. Ehhez rendelkezésünkre áll egy szép nagy udvar, nagy füves játéktérrel, többfunkciós, esztétikus, a biztonsági szabályoknak, szabványoknak megfelelő játékokkal, sportszerekkel, valamint az óvodánk épületében egy jól felszerelt tornaszoba.*

Mindennapos edzési lehetőségek:

- elsősorban a szabadban napi 15-20 perces „mindennapos” frissítő testnevelés,
- füves területen labdajátékok, gurulások, futó, fogó játékok,
- udvari játékok, farönkök, mászókötelek, gyűrű, koronghinta,
- minden, ami az udvaron található /fa, bokor/ felhasználható a mindennapi testnevelés feladatainak megvalósításának, rossz idő esetén a csoportszobában vagy a tornaszobában a WESCO labdái, téglái, a babzsákok, szalagok változatos, sokoldalú mozgást biztosítanak a gyerekek számára.

A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja a szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődését, az egészség megővését.

4. Levegőzés

Arra törekszünk, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. (játék, étkezés, mozgás)

5. A pihenés, alvás rendszere az óvodában

A pihenés és alvás az óvodás gyermekek napirendjében nagyon fontos szerepet kapnak. Tiszteletben tartjuk alvási szokásaikat /apróbb tárgyak, kendő/. Mesével, énekkel altatunk, felfigyelünk a nyugtalan, zaklatott gyermekekre. Simogatással, fokozott egyéni bánásmóddal oldjuk a feszültséget. Amikor pihenő van, csend és nyugalom veszi körül a csoportot. A délutáni pihenéshez pizsamába öltöznék át. Az egyéni alvásigényeket figyelembe véve szervezzük a pihenést. Aki nem szokott aludni, nézegethet mesekönyvet. Az ébredés folyamatos, a picik kelnek legkésőbb. A dadus nénik segítsége nagyon fontos!

6.Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

A gyermekeink étrendjének minőségi és mennyiségi összeállítását évente többször megbeszéljük az élelmezésvezetővel. A HACCP étel-miszer-biztonsági előírásokat betartva igyekszünk gyermekeinket megismertetni új ételek ízével, elkészítési módjával, közvetve modellt nyújtani ezzel a családoknak a korszerűbb táplálkozás kialakításához. A vallási, valamint egyéb okból eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk.

7.Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztő feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti gyermekink egészségének megóvását. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, a környezeti ártalmak kiküszöbölésére. Fontosnak tartjuk az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség, tejérzékenység stb.) regisztrálását, figyelemmel kísérését.

Gyermekeink testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközeink folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük gyermekeinket. (konfliktuskezelés, tolerancia)

Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben,
- az időkeretek rugalmas alkalmazása,
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (folyadék biztosítása)
- a szokás-és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel, ezek betartása, a gyermekek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése,
- önállósági törekvések támogatása,
- kulturált étkezési szokások alkalmazása,
- a toalett használat intimitásának válaszfalakkal, függönyökkel történő biztosítása,
- A fiúknál fiúszerepnek megfelelő toalett használat kérése,

- helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatás,
- levegőzés biztosítása mindennap, mínusz 10 fokig,
- a gyermekek balesetvédelmi oktatása évszakoknak megfelelően, dokumentáltan,
- közreműködés a gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak kivédésében,
- speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonásával együttműködésre törekvés.

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Önállóak:

- a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és azok használatában,
- a WC használatakor,
- fogápolásban,
- öltözködésben, képesek megválasztani a helyes sorrendet is,
- a kiszedett étel mennyiségének megítélésében,
- az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Megfelelően használják:

- az evőeszközöket /kés, villa, kanál/ a játék és egyéb eszközöket,
- az óvoda és az épület egyéb helyiségeit,
- a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket /lábtörlő, takarító eszközök/.

Tudnak:

- cipőt fűzni és kötni,
- gombolni,
- teríteni,
- hajtogatni /szalvéta, takaró, ruházat, terítők/,
- ajtót nyitni, csukni, csendben közlekedni,
- természetes ülő testtartással asztal mellett ülni.

Ismerik:

- a kulturált étkezés szokásait /csukott szájjal rágnak, ügyelnek az asztal rendjére, tisztaságára/,
- a zsebkendő használat módját,
- ruházatuk tisztántartási lehetőségeit,
- a rendetlenség megszüntetésének módját.

Segítenek:

- a környezet tisztántartásában, a rend megőrzésében,
- a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységeikben.

6.2. AZ ÉRZELMI NEVELÉS, ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Célunk:

- Az egyéni képességfejlesztés mindig az adott gyermekek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra építve,
- szeretetteljes, a gyermekek érdekeit, egyéni igényeit szem előtt tartó óvodai nevelés,
- sikerorientált, szívesen kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, a problémájukra saját megoldást találó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező óvodások nevelése,
- *erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógusok és a dajkák példaadásával és helyzetteremtésével,*
- *a társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközzvetítése,*
- *a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés,*
- *a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása,*
- *nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása,*
- *esélyteremtés a migráns gyermekek számára,*
- *a kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.*

Feladatunk:

- a (2,5)3-7(8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával: az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és értelmi érettség kialakítása,
- az iskolai tanulási zavarok megelőzése az óvodai nevelés feltételeinek sajátos megszervezésével.

Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a gyermekeket az óvodába lépés előtt, erre jó példa az előzetes családlátogatás. Ilyenkor megfigyeljük őket saját megszokott környezetükben, mely a látogatások egyik célja is. A másik, hogy felmérjük helyüket a családban, tájékozódjunk a család nevelési elveiről, szokásairól. Ilyenkor kapunk információt a gyermekek élettörténetéről, anya-gyerek, család-gyerek kapcsolatáról. Szükség esetén a családlátogatásokat a gyermekvédelmi felelőssel és a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével

végezzük. Az óvodai nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, a család és az óvoda szoros együttműködésére.

Beszoktatáshoz kapcsolódó teendőink:

Jó dolognak tartjuk, ha a szülők a gyerekeiket gyakran elhozzák az óvodába és itt eltöltenek pár órát. A szülőkkel együtt, folyamatosan szoknak be, könnyebben megismerkednek a környezettel, az óvó nénikkel, dadus nénikkel és leendő csoporttársaikkal. Óvodába lépéskor törekszünk, hogy az újakat barátságos, otthonos, nyugodt, szeretetteljes légkör fogadja, melyet mi teremtünk meg - az anya szerepét átvállalva - empatikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot kialakítva. A beszoktatásnál különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. A nevelőtestületünk 2009-es tanévtől visszatér az eredeti helyi nevelési programban (1999) megfogalmazott csoportszerkezet kialakításához, - mely a vegyes életkorú – így megtalálhatók a (2,5)3-7(8) éves korúak egy csoporton belül. Fontosnak tartjuk ezek után, hogy az óvónő párosok ne változzanak minden évben. Így az óvodai élet során végig a gyermekek a megszokott párossal maradnak, biztosítva a nagyobb érzelmi biztonságot számukra. A csoporton belül a kisebbek sokat tanulhatnak a nagyobbaktól, ők viszont segítenek nekünk az újak beszoktatásánál. „Anyáskodhatnak” a picurkák felett, segítenek nekik sok mindenben (pl. öltözködés, tisztálkodás, étkezés, foglalkozások, ágyak kihordása stb.)

Az óvoda felvállalja a szocializációs folyamatok tudatos, szakszerű irányítását is. A személyiség alakításának legfontosabb tényezőjének tartjuk a társas kölcsönhatások milyenségét. A gyermekek a környezetükből feléjük irányuló reakciókból megerősítést vagy elutasítást kapnak saját viselkedésükre vonatkozóan. Elsősorban még csak önmagukra képesek figyelni, de fokozatosan kifejleszthetjük azon képességeiket, amelyek segítségével képessé válnak másokkal is törődni. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha állandóan gyakorolják a társaikhoz való helyes viszonyulást. Számunkra meghatározó tényező a gyerek és óvónő kapcsolatának minősége és milyensége. Hozzánk, felnőttekhez fűződő viszonyuk nyújtja azt az érzelmi biztonságot, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Mi, óvónők vagyunk az elsőszámú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában, mi szervezzük meg a gyerekek életrendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak. Fontos, hogy a munkánkat a dadus néni is elősegítsék és abban társak is legyenek.

A közösségi élet biztonsága és nyugalma nagymértékben függ a csoport életét szabályozó szokásrendszer kialakulásától. Olyan szokásrendszert alakítottunk ki, amely minden téren, a tevékenység elvégzésére a megfelelő időt és helyet biztosítja. A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenységekre, megfelelő időt biztosítva a tevékenységek befejezésére. Az ismétlődő közös, örömteli tevékenységek a csoport és az óvoda hagyományrendszerébe épülnek be és mélyítik az összetartozás élményét. A közös programok, ünnepek lehetőséget biztosítanak a család, óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elvek közelítésére.

A gyermekek egymással való kapcsolata kezdetben még kisebb érzelmi töltésű. A csoportban alakulnak ki a közösségi együttélés szabályai, normái, amelyekhez majd igazodnunk kell. Alkalom nyílik arra is, hogy egymáshoz viszonyítsák magukat, így kialakul a reális énképük is. Az egymás közötti kapcsolatokban így természetessé válik, hogy minden gyerek más és más egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, de így is elfogadható, szerethető. A társas együttműködés közben megtanulják az egymás felé fordulást, egymás segítségét, az egymás iránti szeretetet. Az együttes tapasztalatok, élmények, tevékenységek a gyerekek között kapcsolatokat hoznak létre - barátságok kötődnek, szimpátián alakuló kisebb csoportok alakulnak. Meg tanulják figyelembe venni a másikat, fejlődik felelősségérzetük, kötelességtudatuk. Konfliktushelyzeteiket egyre inkább képesek lesznek egymás között igazságosan elrendezni. A türelem, a következetesség, az elvárás, a bizalom, az elismerés nemcsak az egyes gyermekeket formálja, hanem az egész csoportot is.

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosításából adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos légkör kialakítása,*
- *a csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése,*
- *személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő magatartása,*
- *spontán szociális tanulásban a komplex viselkedés és magatartás minták alakítása,*
- *környezetvédelmi viselkedés és magatartásformák kialakítása,*
- *udvariassági beszédformák megismertetése, erkölcsi normák megfogalmazása,*
- *társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi-tudat” alakítása,*
- *páros és kiscsoportos helyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása,*
- *inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának megsegítése,*
- *a tehetséges gyermekek kibontakoztatásának támogatása,*
- *a lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása,*
- *a migráns gyermekek beilleszkedésének segítése, a családokkal való együttműködésre való törekvés.*

A közösségi élet, magatartás szokásai

(2,5)3-4 éves korban:

- Megköszönik, ha kapnak valamit, visszaköszönnek,
- a kívánt játékszert többnyire elkéri egymástól, átadják, ha tőlük kéri,
- óvatosan bánnak a játékszerekkel és más használati tárgyakkal,
- társaikat nyugodtan hagyják játszani, énekelni, rajzolgatni,
- kezdenek segíteni egymásnak,
- szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt,
- kezdenek kialakulni a játszó párok, csoportok,
- ha szükség van rá, bizalommal fordulnak az óvónőhöz, segítséget kérnek.

4-5 éves korban:

- A korábban kialakult szokásokat önállóan alkalmazzák,
- az egy asztalnál ülők észreveszik, hogy kik a hiányzók és köszöntik őket, ha visszatérnek,
- segítik őket öltözés, étkezés és séta közben,
- a foglalkozásokon jelzik, ha közölni valójuk van,
- a csoportba érkező vendéget hellyel kínálják,
- jól érzik magukat az óvodában,
- tudatosodik bennük, hogy összetartozó csoportot alkotnak,
- elfogadják az óvónő kérését, útmutatását, bizalommal fordulnak hozzá,
- szívesen segítenek egymásnak, együtt éreznek társaikkal, türelmesek egymással.

5-6-7(8) éves korban:

- Az eddig kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak, amelyeknek természetes módon tesznek eleget,
- a közös tevékenységekben aktívan vesznek részt,
- elfogadják az adott tevékenységforma által megkívánt magatartásformákat,
- tisztelettel viselkednek a dolgozókkal az óvodát meglátogató felnőttekkel,
- ébrednek bennük a közösségi tudat, örülnek az együtt elért sikereknek,
- együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt,
- önállóan keresik a segítségnyújtás formáit,
- bíznak magukban és társaikban,
- a megkezdett munkát önállóan befejezik,
- önálló véleményalkotásra is vállalkoznak,
- igyekeznek igazat mondani.

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak,
- a megkezdett munkákat felszólítás nélkül befejezik,
- örömet szereznek egymásnak, óvónőjüknek és a szüleiknek,
- érdeklődnek egymás iránt,
- észreveszik, kinek van szüksége segítségre, hol és miben segíthetnek,
- tisztelettel viselkednek a felnőttek és az óvoda dolgozói iránt,
- foglalkozás közben figyelnek óvó nénijükre,
- nem vágnak az óvónő és egymás szavába, meghallgatják egymást,
- általában igazat mondanak,
- a csoport tagjai között kialakult a baráti, szeretetteljes, segítőkész kapcsolat,
- tudatossá válik bennük, hogy a naposi és más közös munkát a csoport érdekében végzik,
- ismerik a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát,

- szükség esetén segítik az arra rászorulókat,
- érzelmeiken, indulataikon koruknak megfelelően tudnak uralkodni,
- koruknak megfelelően kialakul a felelősségérzetük, képesek egyszerű döntések önálló meghozatalára,
- képesek társaikkal kooperatívan együttműködni.

E terület mérés-értékelési rendszere (neveltségi szint, szociális képességek) a Nevelési Programunk mellékletében található.

6.3. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

Az értelmi nevelés elsősorban – a változatos tevékenységeken keresztül – a gyermekek szabad játékában valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban áll az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy személyes példánkkal (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek teremtésével ösztönözzük a gyermekek közötti kommunikációt, fejlesszük szókincsüket, gazdagítsuk metakommunikációs ismereteiket.

Az anyanyelvi nevelés áthatja egész óvodai nevelési rendszerünket.

Célunk:

- *Olyan biztonságos és szeretetteljes, elfogadó légkör megteremtése, ahol a gyermekek bátran elmondhatják gondolataikat. A sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható.*
- *Kognitív képességek fejlesztése:*
- *egyre pontosabb észlelés,*
- *figyelem-összpontosításra való képesség,*
- *produktív emlékezet,*
- *problémamegoldó és kreatív gondolkodás,*
- *a beszédkedv felkeltése és fenntartása,*
- *a beszédhallás és szövegértés fejlesztése,*
- *kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatása verbális és nonverbális eszközökkel,*
- *a nyelvileg hátrányos helyzetű illetve a nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése,*
- *nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás,*
- *migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismerése terén,*
- *szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.*

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés,
- képesek vizuális, auditív differenciálásra,
- a keresztszótár működése életkoruknak megfelelő,
- gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző,
- helyesen, tisztán, érthetően beszélnek,
- szókincsük életkoruknak megfelelő,
- jól használják a metakommunikációs eszközöket,
- bátran, szívesen kommunikálnak, a közölt információkat megértik,
- verbális emlékezetük életkoruknak megfelelő,
- egyszerűbb történeteket képesek elmondani,
- a migráns gyermekek is megértik az óvodai élethez szükséges kifejezéseket és képesek magukat megértetni.

6.4. SAJÁTOS NEVELÉSI FELADATAINK

Az iskolai potenciális zavarok megelőzése:

A (2,5)3-7(8) éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetők az értelmi műveletek, a testséma is. A mozgás, a finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhat.

Fontosnak tartjuk az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, ezeket a fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva végezzük.

A korrekciós fejlesztés célja a részképesség-gyengeségekkel küzdő gyermekek részére a támasznyújtás – egyéni illetve kiscsoportos fejlesztőfoglalkozások keretében.

Az óvodapedagógusok fejlesztő feladatai:

Ha azt tapasztalják, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában lemaradt, vagy tartósan stagnál, abban az esetben vissza kell térnie a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelyben még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell eljuttatnia a következő szintre. Abban az esetben, ha kompetenciáját meghaladja a segítségnyújtás, a fejlesztő vagy gyógypedagógussal konzultál.

Fejlesztőpedagógus kompetenciaköre:

Csak a normál IQ-övezetbetartozó gyermekekkel foglalkozik teljesítményzavar esetén. Diagnosztikus tevékenysége csak a képzésekben elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki. A diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket köteles speciális szakemberhez irányítani. Felelős a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért.

Óvodánkban a fejlesztőpedagógus gyógypedagógiai végzettséggel is rendelkezik, gyógypedagógusi tevékenységet végzettségének megfelelő területen végezhet, konzultációt kérhet más szakemberektől.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése:

Az óvodánk alapító okiratába foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. Az integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus, logopédus foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, eszközök, szakmai szolgáltatások biztosítása.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiekben könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermekeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotuknak megfelelően gyógypedagógiai ellátásban részesüljenek.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk képességeik fejlődéshez, személyiségük kibontakoztatásához, ismereteik bővítéséhez.
- Az óvodapedagógusoknak olyan befogadó csoportléghőkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- kognitív funkciók fejlesztése,
- elemi mozgásminták kialakítása, nagymozgások fejlesztése, egyensúlyérzék fejlesztése,
- manuális készség, finommotorika fejlesztése,
- kooperációs készség, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése, aktív, passzív szókincs bővítése, grammatikai rendszer kiépítése,
- játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása,
- szociális kompetenciák fejlesztése.

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátia készségek alakítása.*
- *A sajátos nevelési igényű gyermeknél vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét.*
- *Ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.*
- *A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel (logopédus, gyógypedagógus)*

Sikerkritériumok:

A kisgyermek:

- *örömmel és aktívan vesz részt a játékos foglalkozásokon,*
- *önmagához mérten kimutathatóan fejlődik,*
- *tanköteles korára kialakulnak a tanuláshoz szükséges részképességei.*

Migráns gyermekek interkulturális nevelése:

Migráns gyermek az, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- *A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést,*
- *az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet,*
- *az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük,*
- *a bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben keressük.*

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *Felkészülés a gyermek fogadására, mely a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvételt jelenti.*
- *Az érkező gyermek empátia fogadása.*
- *A gyermek érzelmi biztonságának megteremtése.*
- *Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása a többségi gyermekek számára.*
- *Játék, mese, vers, ének, zene, tánc figyelembe vételével a más kultúra bemutatása.*
- *Segítségnyújtás a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.*

Sikerkritériumok:

- *Szívesen jár óvodába,*
- *a gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát,*

- *szívesen játszik társaival, és a gyermekek is keresik a társaságát,*
- *megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tőmondatokat képes magyarul kimondani.*

7. ÓVODÁNK CSOPORTSZERKEZETE, ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSE

A csoportszerkezet kialakításakor figyelembe vettük a gyermekek személyiségét, a szülők igényeit és a gyermekközösségek szociális összetételét. Eddigiekben részben osztott csoportok működtek óvodánkban, de a programunk átvizsgálása során gondolkodtunk el azon, hogyan lehetne gyermekeink számára nyugodtabb, érzelmileg biztonságosabb óvodai légkört kialakítani. (nem változna az óvó néni páros, nem cserélünk csoportszobát szinte évente)

Az érzelmi biztonság kialakítása, megszilárdítása érdekében és még más pedagógiai elvek alapján 2009. szeptember 1-től **vegyes** csoportokban működünk. Úgy gondoljuk, hogy az óvodai munka hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógusok egész egyénisége. Tőlünk is függ, mit értünk el az óvodáskor végére.

Elveink a csoportszervezéshez:

- a fejlődésbeli egyéni különbségek jobban láthatók, észrevehetők,
- a körülöttük lévő világban szerzett tapasztalatgyűjtés megegyezik mindhárom korcsoportban, csak a feldolgozás mélysége alkalmazkodik a gyerekek életkori sajátosságaihoz. Folyamatosan elérhetjük azt, hogy akik nem vesznek részt szervezett tevékenységben, csendben játszanak - ezzel elősegítve az egyéni fejlesztést is,
- családiasabb az összetétel, az új kicsik beilleszkedése könnyebb. Úgy gondoljuk, lerövidülhet a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerbe kerülnek, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét,
- azzal, hogy nem változik az óvónőpáros személye, nagyobb érzelmi biztonságot nyújtanak a kisgyermekek számára az óvodai élet 3-4 éve során,
- egy csoportba kerülnek a testvérek, barátok, egy utcában lakó ismerősök,
- megszűnik a korcsoportismétlés miatti csoportcsere is, az iskolába menők nem kerülnek új csoportokba,
- csökken a gyerekek közötti konfliktus száma, meg tanulhatnak alkalmazkodni,
- a nagyok segíthetnek a kicsiknek, de a segítségnyújtás nem kötelező,
- kialakíthatjuk a 3-4 év alatt, hogy óvó, védő, szeretet, az összetartozás érzése kialakuljon bennük,
- figyelünk arra, hogy megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyerekek száma és a nemek aránya is.

A **csoportközi szerkezet** alkalmazása jól kialakult gyakorlatot tükröz. Ezt a formát az 5-6-7 évesek számára szervezzük az ének-zene, mozgás, úszásoktatás, vízhez szoktatás terén. Hagyomány, hogy egy-egy ünnepre is (farsang, évzáró) együtt készülnek a két-(három) csoport nagycsoportos korú, erősítve az összetartozás érzését.

Óvodai életünk megszervezése

A gyerekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend** biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. *Maximálisan figyelembe vesszük a gyermeki jogokat – vallási, nemzeti, etnikai -, figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk. A játékban megvalósíthatóak a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez biztosítjuk a megfelelő időt, helyet és eszközt, olyan légkört, ahol a gyermekek szabadon tevékenykedhetnek és választhatnak a lehetőségek közül.*

Napirendünk kialakításánál a következőket vettük figyelembe:

- Legfontosabb a játékidő mennyisége, mivel az óvodáskorú gyermek legfőbb tevékenysége a *szabad* játék,
- a tevékenységeket a játékidőn belül szervezzük, szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét
- ügyelünk arra, hogy ne legyen csoportos ténykedtetés,
- figyelembe vesszük a technikai dolgozók munkarendjét,
- az ételszállítás időpontjait, a folyamatos tízóraiztatást tudjuk biztosítani a gyerekek számára.

A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában, mert a mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvodapedagógustól fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható. A testnevelési játékok sor- és csapatversenyei, a különböző fogó- és labdajátékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik.

NAPIRENDÜNK SZEPTEMBER 1-TŐL - MÁJUS 31-IG

06.30 - 08.00	A gyermekek érkezése, játék összevont csoportban
08.00 - 10.30	Folyamatos tízórai Testápolás Foglalkozások, kezdeményezések SZABAD J Á T É K
10.30 - 11.40	Játék az udvaron, <i>frissítő – mindennapi torna</i> Megfigyelések a szabadban, séta
11.40 - 12.40	Testápolás Előkészület az ebédhez Ebéd
12.40 - 14.40	Készülődés a pihenésre Pihenő idő Folyamatos ébredés
14.40 - 15.30	Előkészület az uzsonnához Öltözködés, testápolás Uzsonna
15.30 - 16.30	Játék az udvaron, rossz idő esetén a csoportszobában

A nyári napirend alkalmazása június 1-től augusztus 31-ig tart. Lehetőséget biztosítunk a gyerekek számára az évszak örömeit figyelembevevő tevékenységek biztosítására kötetlenebb formában. (séták, kirándulások, udvari élet megszervezése, pancsolás, napfürdőzés, kézműves foglalkozások, gyűjtögetések, mozgásos játékok stb.) Igyekszünk minden tevékenységet az udvaron végezni.

NAPIRENDÜNK JÚNIUS 1. - AUGUSZTUS 31.

06.30 - 8.30	A gyermekek érkezése, játék összevont csoportban
8.30 - 9.30	Szabad játék az udvaron Egyéb szabadon választott tevékenységek Testápolás, tízórai
09.30 - 11.30	Játék az udvaron, <i>frissítő – mindennapi torna</i> Megfigyelések a szabadban, séta
11.30 - 14.40	Előkészület az étkezéshez, ebéd Pihenő idő
14.40 - 15.30	Folyamatos ébredés Előkészület az uzsonnához Öltözködés, testápolás Uzsonna
15.30 - 16.30	Szabad játék az udvaron, csoportszobában

A **heti rend** nem napokhoz kötődő tevékenységeket jelent óvodánkban, hanem egy-egy környezeti témához kapcsolva tervezzük, dolgozzuk fel az élményeket. Csak a testnevelés időpontjai kötöttek, mert a két csoport a heti rend szerint használja a tornaszobát.

8. ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI

8.1. JÁTÉK

A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a játék. A szocializáció színtere, mert benne van minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség. Eredményképpen alapozódnak a képességek és alakul a magatartás. Semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma, ezért az óvodai nevelés tartalmának a játékra építettség az egyik legfontosabb sajátossága.

Célunk:

- A szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játéklehetőségek biztosítása,
- a játéktevékenységen keresztül a külvilág elemeinek megismertetése,
- a játék formáinak és tartalmának gazdagítása,
- a szociális kreativitás fejlesztése (együttműködés, magatartásmód, viselkedési forma, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktus megoldások).

Feladatunk:

- A megfelelő játékfeltételek biztosítása (légkör, játszóhely, játékidő, játékeszköz,)
- az irányítás helyes módja közvetlen és közvetett formában,
- együttjátás a gyerekekkel, mindig abból kiindulva, hogy az adott játszócsoportnak mire van szüksége,
- az élmények szerepének hangsúlyozása, biztosítása,
- a szabad játék folyamatosságának megteremtése.

Ahhoz, hogy eleget tudjunk tenni a céloknak és feladatoknak, ismernünk kell a kisgyermekek otthoni játéklehetőségeit. Erre a családlátogatások kiváló lehetőséget nyújtanak. Azt tapasztaljuk, hogy a gyerekek igen kevés játékelménnel rendelkeznek, a sok drága játék mellett főként a parabola, videó és televízió dominál. Nem igazán ismerik a könyveket, húzogató játékokat és a számukra fontos építő és barkácsoló játékokat. Keveset van együtt a család, kevés a szerepjátékhoz szükséges élmény.

A vegyes életkor befolyásolja a játék tartalmát, csökken a konfliktusok száma a különböző fejlettségű gyerekeknek más a játékeszköz igénye, a szociálisan érettebbek mintát adnak az együttműködésre, megegyezésre.

Teendőink az óvodai játéktevékenység biztosításához:

1. A játék objektív feltételeinek megteremtése

Óvodánk természeti adottsága kiválóan alkalmas a megfelelő feltételek biztosítására. Jól felszerelt „Árnyaskert” várja a gyerekeket minden nap. Az első élménye a kisgyermeknek hogy egy játékkertbe került, ahol a csúszda, homokozó, különböző mászóakák, természetes anyagokból készült játékok sokasága, tarka, színes képe fogadja. Ez a csodálatos környezet segít bennünket abban, hogy könnyen beszkorjanak az óvodába.

Udvari játéklehetőségeink rendkívül széleskörűek. Az eszközök javarészt természetes anyagokból készülnek. Ezek nagy előnye, hogy a rajtuk lévő mozgásfeladat nem tűnik nehéznek, hiszen elsősorban a játékra figyelhetnek.

Fontos szerepet kapnak a hagyományos tornaszerek is, melyeken lehet játékidőben csúszni, mászni, bújni. Óvodánkban szabad fára mászni is!

Összefoglalva: az udvar fontos része óvodai életünknek, játékunknak és az évszakhoz alkalmazkodva igyekszünk is minden lehetőséget kihasználni erre.

Pl. tavasszal: virágfonás, mozgásos játékok, pancsolás, napfürdőzés, egyszerűbb szabályjátékok, rajzolás

nyáron: vizes játékok, pancsolás, napfürdőzés, homokozás

ősszel: labdajátékok, hagyományőrző játékok, bújóhelyek, játékhelyek kialakítása

télen: havas játékok

Csoportszobáinkat és az óvoda többi helyiségét is igyekeztünk úgy berendezni, hogy eleget tegyen a gyerekek elvárásainak és megfeleljenek a különböző szempontoknak. Játsszókarkokat, kuckókat, barkácsoló- és rajzasztalt alakítottunk ki. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a családi házzal együtt mi is minél több élményhez juttassuk a gyermekeket a séták, kirándulások, beszélgetések, múzeumok látogatása során, melyek alapjául szolgálnak a sokrétű, színvonalas játéktevékenységhez.

2. Játékfajták:

• Gyakorló játékok

A gyerekek az ismétléses cselekvések közben sok anyaggal és eszközzel ismerkednek meg. (húzogatós játékok, kockák rakosgatása, dallam és mozgás ismétlő játékok, ritmusjátékok, egyszerű szabályjátékok) *Fejlődik nagymozgásuk, finommotorikájuk, mozgáskoordinációjuk, térészlelésük, tapintásos észlelésük, verbális készségük.*

• Szerepjátékok

A már az előzőekben leírt élmények biztosításával és megfelelő eszközök, helyek kialakításával jellegzetes cselekvéseket, műveleteket utánoznak. (boltos, orvosos, iskolás, gyógyszerész, családi minták utánozása stb.) *Alakul szociális készségük, kommunikációjuk, erkölcsi, akarati tulajdonságaik, kognitív képességeik.*

• Barkácsolás

Főleg természetes anyagokat használunk fel. *Fejlődik kreativitásuk, szem-kéz koordinációjuk, alak-és formaállandóságuk, vizuális memóriájuk.*

- **Dramatizálás, bábozás**

Folyamatosan fejlesztjük és bővítjük a bábozás lehetőségeit, eszközeit. *Fejlődik szókincsük, kifejezőképességük, auditív memóriájuk, rövidtávú emlékezetük, képzeletük, szövegértésük.*

- **Építő, konstruáló játék**

Biztosítjuk az építő, konstruáló, logikai és egyéb képességfejlesztő játékokat lehetőségeink szerint. *Alakul szem-kéz koordinációjuk, finommotorikájuk, térészlelésük, alak- és formaállandóságuk, rész, egész viszonyának észlelése.*

A szabályjátékok társas, udvari, mozgásos típusait alkalomszerűen játsszuk, ahol fejlődik a gyermekek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságaik, szocializációs készségük.

3. Az irányítás módjai

A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett. Közvetlen beavatkozás csak a szomorúan magányos és a társakat rendszeresen zaklató gyermekek esetén történik, vagy ha zavarják egymást. Megteremtjük annak igényét és lehetőségét, hogy a gyermekek megfelelően válasszák ki a játékfajtákat és a játékeszközöket. Együtt játszunk velük, természetesen figyelembe vesszük, hogy az adott játzócsoportnak erre szüksége van-e. Nem korlátozhatjuk őket, figyelünk arra, hogy nem lehet az irányítás állandó fegyelmezés. Ötleteinkkel segítjük szükség esetén a játzó csoportokat.

- **Szabad játék lehetőségének biztosítása:**

- *Az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, szabadságot a játéktevékenység kiválasztásában,*
- *játékeszközök megválasztásában,*
- *társak megválasztásában,*
- *gyermeki játékelgondolás megvalósulásában,*
- *játzóhely megválasztásában és kialakításában.*

- **Kezdeményezett játék lehetőségének biztosítása:**

- *A gyermekeknek itt is lehetőséget adunk a játéktevékenység megválasztására, tiszteletben tartjuk választását – jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel.*
- *Alkotó pedagógiai légkört biztosítunk az önállóság és önmegvalósítás számára.*
- *A játék célja a gyermekek képességeinek, kompetenciáinak fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotukat.*

A játék támogatásából adódó óvodapedagógusi feladatok:

Feltételek biztosítása:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása,
- a gyermekek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása,
- a játékok jó áttekinthetőségének biztosítása, optimális mennyisége, cserélhetősége,
- az eszközök sokszínű, szabadon választhatósága,
- a játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően szabadon maguk is átrendezhessék,
- a csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása,
- sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása,
- szülők szemléletformálása, ötletek adása játékvásárláshoz.

A játék támogatása:

- A gyermekek játékválasztásának tiszteletben tartása,
- reflektív szemléletű jelenlét a játékban – differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása,
- az új játék megismertetése
- modellértékű viselkedés,
- a gyermeki kérdésekre való odafigyelés,
- csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység megzavarása nélkül,
- ha a szituáció úgy kívánja, részt vesz a gyermekek játékában,
- a gyermekek közötti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

Sikerkritériumok, a fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az életkoruknak megfelelően választanak játékfajtaikat és eszközöket,
- örömmel, önfeledten játszanak,
- önállóan kezdeményeznek és kapcsolódnak közös játékba, képesek a csoportos játékokra is,
- vigyáznak a játékeszközökre, saját ötleteiket is felhasználják újabb játékeszközök készítésére,
- szeretik a természetes anyagokat,
- megtanulták a szabályokat és szívesen alkalmazzák is,
- pozitívan viszonyulnak társaik iránt, igyekeznek elfogadni egymás ötleteit, javaslatát,
- szeretnek barkácsolni, saját ötleteiket is megvalósíthatják,
- játékukban tükröződik saját élményük,
- problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekednek,
- a játékszabályokat betartják.

E terület mérési-értékelési rendszerét a Helyi Program mellékletében találhatjuk.

8.2. VERS, MESE

Az óvodai anyanyelvi-irodalmi nevelés - egymástól elválaszthatatlan - az óvodai élet egészét átható folyamat. Programunkat felhasználjuk a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztésére is.

Az óvodáskorú gyermekek életkorának megfelelő irodalmi műfajok a vers és a mese.

Célunk:

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal és mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása, az életkornak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.

Feladatunk:

Az anyanyelv megismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése (mondókák, versek, verses-mesék, mesék, bábjátékok dramatizálások segítségével).

A mese-vers emberi kapcsolatokra tanít, *a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének legfőbb segítője*. Óvodánkban minden nap mesélünk. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés, a kötelező irodalmi foglalkozás vagy az elalvás előtti mese között. A foglalkozások kötetlenül zajlanak. Így lehetőséget biztosítunk arra, hogy saját maguk dönthessék el, hogy részt kívánnak-e venni a kezdeményezésben vagy csak távolról kívánják szemlélni azt.

A gyermekek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermekek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Mivel vegyes csoportban működünk különböző bonyolultságú és típusú verseket, meséket gyűjtünk össze. A gyűjteményünk egy részét magyar mesék és népi mondókák alkotják. *Óvodánkban a klasszikus, a kortárs és a migráns irodalmi műveknek is egyaránt helye van.*

Mesén belüli fejlesztési céljaink:

- A megismerési, tanulási, információ feldolgozási funkciók fejlesztése.
- *Biztonságos önkifejezés megalapozása.*
- *Irodalmi érdeklődés felkeltése.*
- *A magyar kultúra értékeinek átörökítése.*
- *Interkulturális nevelés.*
- *A szülők nevelési szemléletének formálása.*
- Mozgásfejlesztés, szem-kéz koordináció, finommozgások.
- Percepciófejlesztés. Különböző formák, alakok, méretek felismerése, párosítása.
- Testséma fejlesztés. Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzet, ezek verbális fejlesztése. Oldaliság, domináns kézhasználatok kialakítása.

- Térpercepció fejlesztése, irányok: mellett, mellé, alá, fölé.
- Vizuális percepció fejlesztése. Önkifejező- kereső- kutató- rátaláló- felfedező készség fejlesztése.
- Verbális fejlesztés. Színek-formák integrációja. Cselekvések megnevezése, gyűjtő és mennyiség fogalmak használata.
- Hallási észlelés fejlesztése, szóemlékezet, szövegemlékezet.

A mese-, verstevékenységgel kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok:

- Változatos irodalmi élmények közvetítése,
- életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása,
- elsősorban magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből,
- az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére,
- az irodalmi élmény befogadásához szükséges feltételek megteremtése.

A mesék, versek kapcsolódnak más tevékenységi formákhoz is pl. ének, ábrázolás, környezet illetve évszakokhoz, ünnepekhez vagy egyéb aktualitásokhoz.

A beszoktatásnál az új gyerekeknél igyekszünk érzelmi biztonságot kialakítani, hogy könnyebbé tegyük a szülőktől való elválást. Ebben az időszakban van nagy segítségünkre a báb. A bábozás esztétikai élményekből fakadó tevékenység. Kifejezési eszközei a mozgás, a látvány, és az irodalmi szöveg. A gyerekek kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják saját érzéseiket, érzelmeiket, ezáltal fejlődik személyiségük.

A beszoktatás után, a későbbiekben sok lehetőséget biztosítunk a bábozásra, illetve a bábok közös elkészítésére is. A bábok mozgatása közben segítjük a szem-kéz koordinációt, a finommotorika fejlődését, a testrészek ismeretét, észlelését. Bábozás közben igyekszünk sok mesét, egyéni történetet kitalálni. Szívesen mondunk, írunk versikéket, mondókákat, halandzsaszövegeket. Olyan irodalmi műveket is választunk, amelyek lehetőséget nyújtanak a szókincsbővítésre (pl. népies, régies kifejezések, színes jelzők, szinonimák, hasonlatok, hangutánzó és hangulatfestő szavak). A természetes anyagokból készült bábokkal is megnő a gyerekek beszélőkedve, különböző szerepeket, szituációkat élhetnek át, lehetőséget ad az önálló beszéd, mondatalkotási készség fejlesztésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a beszoktatás ideje alatt is a versanyagok egy része a különféle magyar népi mondókákból álljon. (pl. ringatók, höcögtető, csitító, vigasztaló, lovagoltató, hintáztató). Ezek ugyan rövidek, de közel állnak a gyerekekhez. A mondókák, versikék, énekek előadása közben ritmikusan táncolhatók pl. a csuhébabák, összekapcsolódik a beszéd és a ritmus. A közös mozgás, verselés vagy éneklés fejleszti az egyensúlyérzéklet, magabiztosságot, választási és döntési készséget, irányérzéklet, viselkedési és magatartás kultúrát. A dadogó kisgyermek görcsei is oldódnak ritmusos mondókák ismételtetésével, a megkésett beszédfejlődésű kisgyermek is rácsodálkozik a bábra, formálni kezdi a hangokat, szavakat.

A tanév során az együtt tanult mondókákat, verseket, meséket a szülőkkel is megismertetjük (faliújságon való megjelenítéssel) és kérjük őket a rendszeres mesélésre a gyermeknek és a gyermekkel.

Emlékeztető versgyűjteményt készítünk a gyerekek és magunk részére. A gyermekeké rajzos illusztrációkat tartalmaznak, bármikor belelapozhatnak és felidézhetik a rajzok segítségével a már ismert verseket, meséket. Lehetőség szerint alkalmat teremtünk arra, hogy minél többet játszassák el kedvenc meséiket, vagy az ismert történeteket átszóják, vagy más befejezést találjanak ki.

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen mondanak önállóan mondókákat, verseket, meséket,
- szívesen és örömmel hallgatnak, és várják a meséket, verseket,
- használják a mesék szavait, ismerik a szereplőket, az eseményt, a legfontosabb mesei elemeket, fordulatokat,
- játékidőben sokszor kezdeményeznek bábozást, verselést, mesélést,
- tudnak rövidebb meséket, meserészleteket önállóan elmondani,
- vigyáznak a könyvek állagára, megfelelően használják,
- figyelemmel végighallgatják óvónőjüket, társaikat,
- a csoport nagy része tisztán ejti a hangokat,
- igénylik a már hallott irodalmi művek újrachallgatását,
- tudnak maguk által ki talált meséket mesélni,
- *ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.*

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt nyelvrendszer, amelyet a gyerekek sokféle tevékenység közben, a felnőttekhez és társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátítanak el.

Anyanyelvi nevelésünk célja:

A köztünk és a gyerekek között kialakult bensőséges kapcsolat, a jó társas kapcsolatok és a különböző helyzetekben gyűjtött sokrétű tapasztalat segítse elő a kommunikációs helyzetnek megfelelő hangleejtést, beszédritmust, hangerőt, szünettartást, beszédkészséget és a metakommunikációt, ezek együttes fejlődését.

Feladatunk:

- változatos szövegkörnyezetbe helyezzük az új szavakat,
- megismerjük őket az új fogalmakkal, kifejezésekkel,
- változatos kérdéseket teszünk fel, amelyeknek válaszadásra serkentjük a kisgyermeket,
- utasításaink, kéréseink pontosak, szabatosak, félreérthetetlenek,
- szóbeli aktivitásra serkentjük őket, fokozzuk a beszédkedvet,
- a beszédhibás gyerekeket egyénileg is fejlesztjük.

Az anyanyelv használata szerves része a nevelés egész folyamatának. A helyes és szép beszéd mélyíti a gyermekek érzelmeit, fejlesztik esztétikai érzéküket, előkészíti őket az irodalmi élmények befogadására. A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja a köztünk és a gyermek közötti szeretetteljes viszony, jó kapcsolat, a csoportléggör.

Beszédünk példa számukra. Fontos a kifogástalan mondatszerkesztés, a szemléletesség és a képszerűség. Kérdéseinkkel fejlesztjük a kisgyerek gondolkodását és ösztönözzük őket a tiszta, szép, élő beszédre.

Az anyanyelvi nevelés legfőbb színtere a család. Fontos, hogy megismerjük a család anyanyelvi kultúráját, táj- és rétegnyelvi jellemzőit, a környezettől való eltérés okait. Figyelünk a beszédhibákra is. A szülők figyelmét felhívjuk, hogy a beszélgetések, mesék a gyermek és a szülő kapcsolatát erősítik.

A fejlődés jellemzői:

Öt éves kor előtt még gyakori a kiejtési nehézségekből fakadó hibás ejtés illetve a hanghelyettesítés. Az óvodába kerülő 3 éves gyermekeknek már van bizonyos szóincse, melyet a családban szerzett. A fogalmak jelentéstartalma még összefügg a konkrét tárgyakkal, cselekvésekkel. 5-6 éves korban a szó jelentése viszont már elkülönül a konkrét cselekvéstől, helyzettől. A mondatalkotás anyanyelvre jellemző módját is fokozatosan sajátítják el. A fejlődés során elkülönülnek a mondatípusok. Az összefüggő beszéd során már gyakoribbá válnak a kijelentő, közlő mondatok is. A fejlődés további útja a csoportos beszélgetés /csoportos szerepjátékok, bábjáték, építőjáték és szabályjáték közben leginkább. Ezek közben alakul a gyermekeknél a beszédfigyelem.

A fejlesztés keretei:

1. Gondozás

- A gondozási tevékenységek közben beszélgetünk velük, jó alkalom nyílik a párbeszéd kialakítására,
- példát mutatunk arra is, hogy étkezés alatt csendesen beszélgetünk.

2. Szocializáció, értelmi nevelés

- A harmonikus fejlődés legfontosabb feltétele a sokféle tevékenységen alapuló jó légkör,
- példát mutatunk arra, hogy milyen változatos formában lehet megfogalmazni a határozott, de udvarias utasításokat, javaslatokat, kéréseket,
- beszélgetünk a gyerekekkel az elmúlt eseményeiről, a közeli és távoli tervekről.

3. Játék

- Játék közben igyekszünk megmutatni, hogyan alkalmazkodjanak a viselkedésükben a társaikhoz. Szerepjáték során kimeríthetetlenek a gyakorlás lehetőségei.
- Az „anyanyelvi játékoknak” beszédfejlesztő céljuk van, ezért használjuk ezeket gyakran, főleg a várakozások perceiben vagy foglalkozások előtt. A 2007-2008-as tanévtől korcsoportokra bontva heti 2-3 alkalommal, fejlesztési terv szerint történik.

4. Munka

- A munka egyik legfontosabb eleme az összehangolt, közös cselekvés. A szabályok, az eszközhasználat segíti a beszédfejlődést, bővíti a nyelvhasználat területeit.
- Vannak olyan gyerekek, akik a munkavégzés során válnak nyitottá, ilyenkor a velünk és a társakkal való beszélgetés oldja a beszédgátlást, váltja ki a beszédkedvet.
- Munkavégzés során mindig megnevezzük a munkafolyamattal kapcsolatos tárgyakat, folyamatokat, teendőket.

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek bátran használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket,
- beszédük többnyire összefüggő, folyamatos,
- nyugodtan, figyelmesen hallgatják végig társaikat és a felnőtteket,
- többnyire megfelelő hangsúllyal, hangerővel és sebességgel és jól érthetően beszélnek,
- helyesen használják a névmásokat, a névutókat és a jövő idejű igeidőt, igemódot,
- a csoportba járó gyerekek többsége tisztán ejti a beszédhangokat.

E terület mérési-értékelési rendszere (verbális képességek) a Helyi Program mellékletében található.

8.3. VIZUÁLIS NEVELÉS

A vizuális nevelés áthatja az óvodai nevelés nagy részét, *a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.* Ezen belül résztvekenységnek tekintjük az ábrázolást, mely olyan alaptevékenység, mint a játék.

„ Az óvónő keltse fel a gyermekekben a ceruzával, festékkel, agyaggal és más eszközökkel, anyagokkal való tevékenység vágyát. Jutassa el őket az ábrázolás élményéhez, keltse fel bennük a gyönyörködést, az elutasítást, a csodálkozást, a díszítőkedvet, az alkotás örömét ”.

Célunk:

Maga a tevékenység, s ennek öröme, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. A gyermekek úgy ábrázolják a világot, ahogy ők látják azt, és nem úgy, ahogy mi mondjuk nekik. A vizuális észlelés, emlékezet, gondolkodás, képzelet pontosabbá tétele, esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása, a helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Feladatunk:

- biztosítjuk a gyerekek számára a zavartalan, sokrétű tevékenység külső feltételeit: anyag, hely, eszköz, idő jellel ellátott eszközdobozok,
- elősegítjük számukra, hogy kiegyensúlyozott, derűs, harmonikus körülmények között fejlődnek, a kreatív tevékenység során alapképességeik, képességük,

megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai érzékük fejlődjön,

- *megismertetjük őket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.*

A foglalkozások anyagát olyan nehézségi sorrendben állítjuk össze, hogy az egyszerűbb feladatokra épüljenek a nehezebb technikai fogások. Lehetővé tesszük, hogy a gyerekek bármikor kedvük szerint fessenek, gyurmázzanak, agyagozzanak, rajzoljanak, nyírjanak, tépjenek. Amit készítenek, az a játékaik kelléke is lehet. Lehetőséget adunk az állandó kísérletezésre, próbálkozásra, melyet véletlenszerű felfedezések, új felismerések kísérnek. A tevékenység közben elsajátítható egy adott technika, megismerhetők annak jellegzetességei, problémái, speciális fogásai. Az a jó, ha minél több anyagot tudunk eléjük tenni az asztalra, hogy a sok felhasználható anyag közül tudjon válogatni, s hogy „minél többet járhasson a kezük”. Lehetőségeket adunk így az önálló tapasztalatszerzésre is. Ennek érdekében célszerű az a megoldás, hogy a csoportszobákban létrehozunk egy olyan szekrényt, ahol a szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tudjuk tárolni.

Minden gyermeknek külön jellel ellátott doboza van, mely bármikor levehető a polcról. Tartalmuk: olló, zsírkréta, színes, színes papír, írólap, gyurma. A rajzasztalnál bármikor a nap folyamán lehetőség nyílik ezen eszközökkel való foglalatosságra. Biztosítjuk a feltételeit annak is, hogy a be nem fejezett munka másnap illetve a hét bármely napján folytatható legyen.

Az ábrázolótevékenységnek olyan része is van, amikor mi adunk konkrét feladatokat a gyerekeknek illetve időszakonként megfigyeljük, elemezzük az emberábrázolás fejlődését. (kb. 3 havonként). A csoportszoba és az öltözők dekorációját közösen készítjük.

Egész évben adottak a lehetőségeink az udvaron történő munkára. (aszfaltrajz, homokrajz, homokvárépítés, formázás, homoktorta díszítés, hóemberépítés, hógolyógyúrás, hó vár, hó- és jégfestés).

Az ábrázoló tevékenység összekapcsolódik más foglalkozási ágakkal is. (lerajzolhatják a mesék szereplőit, elkészítik a kellékeket, a dalos játékokhoz a fejdíszeket, megformálhatják a környezetismeret foglalkozásokon megismert állatokat).

A népművészet, népi hagyományok, népi kismesterségek is megjelennek munkánk során, melyhez szívesen használunk természetes anyagokat (szövés, fonás, gyöngyfűzés).

Törekszünk a részképességek sokoldalú fejlesztésére

1. szemmozgás fejlesztése

Kézműves munka közben szemünkkel követjük a kéz mozgását.

2. vizuális memória

Emlékképek alapján készítjük a különböző játékokat, eszközöket.

3. Vizuális ritmus fejlesztése

- Szögnyomdázás, tojásfestés, batikolás, levél, gyümölcs nyomda,
- különböző minták kirakása homokba, hóba, só gyurmába, agyagba termésekből,

- színes tészta fűzése,
- gyöngyfűzés,
- termésekből lánckészítés,
- virágokból koszorú, lánc,
- krumplici nyomtatás papírra, textilre,
- szövés, fonás.

4. Tapintásos észlelés fejlesztése

- Alapvető gyurmázási technikák elsajátítása,
- ismerkedés különböző természetes anyagokkal,
- hó gyúrás,
- nedves homokból formázás, gyúrás,
- várépítés,
- havas játékok.

5. Finommotorika fejlesztése, szem-kéz koordináció

- Plasztikai munkák és ezek díszítése,
- különböző anyagokból nyitott-zárt körök, egyenes és kanyargó sorok építése,
- barkácsolás gyümölcsökből, zöldségekből,
- papírhajtogatás,
- fonás rafiából, fonalból, virágokból,
- faanyagok megmunkálása közben csiszolás,
- kavicsfestés,
- szövés alapjainak megismertetése.

6. Formaészlelés fejlesztése

- Egyszerű formák megfigyeltetése,
- egyszerű formákból adott minta kirakása,
- részekből különböző alakzatok összerakása,
- a különböző természetes anyagok szétválogatása, csoportosítása,
- levelek, vadvirágok préselése, ezekből kép készítése.

7. Testséma fejlesztése

- Meghatározott testrészre való koncentráció munka közben, melyhez fontos a testrészek ismerete.

Mindenkor törekszünk a feladattudat kialakítása, biztosítjuk a fegyelmezett, nyugodt légkört, a kellemes munkahangulatot. (éneklés, mondókázás, beszélgetés, zenehallgatás munka közben) Munkájukat szüleik a faliújságon láthatják. Az elkészült alkotásokat dossziéban gyűjtjük, és tanév végén adjuk haza. Igyekszünk minél több sikerélményhez juttatni őket.

A 2008-2009-es tanévtől grafomotoros fejlesztés történik nagycsoportos korú gyermekek számára, külön fejlesztési terv szerint.

Vizuális nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Megfelelő hely és idő, eszköz biztosítása,
- párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőség adása a szabad alkotásra,
- higiéniai szokások megtanítása, figyelemmel kísérése,
- az udvaron megteremti a lehetőséget az alkotásra,
- balkezes gyereket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra,
- különösen figyel a diszgráfia tüneteire,
- mintázáskor többféle anyagot használ,
- folyamatosan formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

Sikerkritériumok, a fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- bátran, biztonsággal használják az eszközöket,
- ábrázolásuk változatos, ismerik a színek használatát,
- kitöltik a megadott rajzfelületet,
- a csoport nagy része tud emlékezni, elképzelés és élmény után dolgozni, alkotni,
- emberábrázolásuk részletes, megjelennek az egyszerűbb mozgások is,
- az eszközöket tisztán tartják, megfelelően használják,
- ismerik a helyes ceruzafogást,
- a színeket megnevezik, ismerik azok sötét és világos árnyalatait,
- tudnak véleményt alkotni saját és társaik munkájáról, tárgyakat díszíteni, díszítő-tervező feladatokat megoldani,
- tudnak egyszerűbb formákat papírból kivágni, tépni, hajtogatni, ragasztani,
- szeretik a természetes anyagokat, szívesen munkálják meg azokat.

8.4. ÉNEK-ZENEI NEVELÉS

„ A gyermek ösztönszerű, természetes nyelve a dal, s minél fiatalabb, annál inkább kívánja mellé a mozgást. A zene a testmozgás szerves kapcsolata: az éneklés játék, a szabad ég alatt - ősünk óta a gyermek életének legfőbb öröme.”

(Kodály Zoltán)

A dal, a zene nemcsak megszépíti, megszínesíti a hétköznapiakat, hanem lehetőséget is ad az érzelmek intenzív kiélésére, olyanra, amilyenre a hétköznapiakban nincs lehetőség. Általa kifejezhetjük közvetlen érzelmeinket. A zene fogékonnyá tesz a „szép” befogadására, ösztönös a „szép” létrehozására. *Az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a környezet hangjainak megfigyelése örömet nyújtanak számukra, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.* A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik szeretik a zenét, érdeklődnek a zenei alkotások iránt,

szívesen és örömmel játszanak énekes játékokat, szeretnek táncolni. A közös mozgás során kialakulnak a készségek, képességek, fejlődik ritmusérzékük. Ápolják a hagyományokat és minél több közösségi élményhez jutnak.

Feladatunk:

Megismertetjük zenei anyanyelvünket, megtanítjuk, hogy tudjanak esztétikusan énekelni, mozogni és érdeklődjenek a zenei hangok, dallamok iránt.

A zenei nevelés az egész napot áthatja, nincs időhöz kötve, bármikor előjöhethet. Szeretjük és ezt a szeretetet igyekszünk átadni a gyerekeknek is. Kapcsolatban áll minden foglalkozási ággal és beépítjük az összes óvodai tevékenységbe. Igyekszünk minél több és érdekesebb zenei anyagot gyűjteni, változatos formában előadni, tanítani. *Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások és a más népek dalai fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és a zenei kreativitásának alakításában.* Szeretnénk, ha a **néptánc, népi játék** is helyet kapna a mindennapjainkban. Nem lesz kötelező program a kisgyermek számára, de a mozgásfejlesztés egyik leghatékonyabb eszköze. Hatására ügyesebb, hajlékonyabb, rugalmasabbak lesznek, javul a testtartásuk, egész mozgásuk esztétikusabb. Önként vehetnek részt benne.

Fontos, hogy eszköztárunk is megfelelő legyen, s tudjuk a hagyományokat ápolni. Az új óvodai zenei alap készlettel szeretnénk, hogy minél több gyermek ismerkedhessen meg a hangszerekkel és mi is szebbé, élvezetessé tehessük az anyag zenehallgatási részét.

Forrásanyagként elsősorban Kodály Zoltán és Forrai Katalin gyűjtését használjuk. Természetesen más szakirodalmat is alkalmazunk. Különböző mű- és népdalokat, magyar gyermek népi játékokat, mondókás könyveket, más népek dalait. *Figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.* Az anyag gyűjtésénél és kiválasztásánál figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, valamint azt, hogy a különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatoknak fokozatosan kell épülnie. Alapvető, hogy a megfelelő légkör biztosítsa a motiváltságot.

Az anyagunk fontos, hogy tartalmazza:

- Magyar népi énekes-mozgásos játékokat, más népek dalait, játékait, egy és kétszemélyes játékokat (altatók, hintáztatók, simogatók, hajladozók, lovagoltatók, höcögtető, tapsoltatók, sétáltatók, táncoltatók, labdázók),
- körjátékok és dalaik (fogyó és gyarapodó játékok, párválasztók, sor és ügyességi játékok),
- magyar népszokások, hagyományőrző dalok, játékok, más népek dalai,
- ünnepekhez kapcsolódó népszokások (négy nagy ünnepkör),
- műdalok,
- hangszeres zenehallgatás, népzenei alkotások, műdalok, alkalmi dalok.

A zenei hallás és ritmusérzék fejlesztés feladatait úgy tervezzük, hogy mindig pontosan tükrözze, kit milyen területen kell fejleszteni és honnan hová szeretnénk eljuttatni. A

fokozatokat mindig gyakoroljuk és csak utána lépünk tovább a következő szintre és időnként vissza is térünk.

A ritmus, az egyenletes lüktetés, a tiszta éneklés, különböző járások, ritmikus mozgás, hallásfejlesztés, a tempó különbség mind-mind a dalanyag kiválasztásának fontos szempontja. Egy-egy feladatnak több lépcsőben, több szinten kell feldolgozásra kerülnie.

A zenei nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak megfelelően.*
- *A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zeneianyag-választás.*
- *Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti multság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmas.*
- *Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus szép mozgás kialakítása.*
- *A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.*
- *Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.*

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen és sokat énekelnek a legnagyobb természetességgel,
- dúdolják az ismert dallamokat, 6 hangterjedelmű dalokat is énekelnek,
- dallamokat énekelnek vissza tisztán, érthetően és szépen,
- ügyesen mozognak, az egyszerűbb és összetettebb tánclépésekkel is megpróbálkoznak,
- kifejezik a cselekvéssel a dal ritmusát és az egyenletes lüktetést,
- alkalmi dalokat énekelnek az ünnepekhez kapcsolódva,
- érdeklődnek a zenei alkotások iránt, és figyelmesen hallgatják végig,
- a hallott dalt, dalmotívum alapján felismerik és a környezetükben lévő zörejeket megkülönböztetik,
- dallamokat rögtönöznek, kitalálnak,
- szívesen játszanak körjátékot, figyelnek a forma alakítására.

8.5. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezetismeret az élő természeti környezetben és a társadalmi környezetben bekövetkezett változásokat, ezek hatásait, következményeit és törvényszerűségeit vizsgálja. A tanulás fő forrása a gyermek tapasztalata. Kiindulópontja az egyéni fejlettség, célja az egyéni képességfejlesztés.

„Nem létezhet óvoda természetes környezet nélkül”- írja Freneit. Fontos a környezet pontos észlelése, minél gazdagabb motoros megtapasztalása. Ehhez sokféle, változatos eszközre van szükségünk.

A fejlesztés célja:

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szereznek szűkebb és tágabb természeti,- emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. (mozgásos, érzékszervi) A tapasztalatokra, élményekre támaszkodva, a spontán érdeklődésükre alapozva adjuk át az új ismereteket. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakul ki a természethez, emberi alkotásokhoz, megtanulják azok védelmét, az értékek őrzését. A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása. A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

Feladatunk:

A gyermekek megszeretik környezetüket, felfedezik és olyan tapasztalatok birtokába jutnak, melyek a környezetben való, életkoruknak biztos eligazodásukhoz, tájékozódásukhoz szükségesek. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, családi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét.

Feladatunk, hogy lehetővé tegyük a környezet tevékeny megismerését. Biztosítanunk kell elegendő időt, alkalmat, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A témák feldolgozása során alkalmazkodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz, az adott életkorban éppen fejlődő funkciókat fejlesztünk. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek a birtokába jutnak és azokat a tevékenységekben alkalmazzák. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér, sík és mennyiségbeli szemléletük. Szem előtt tartjuk, hogy az óvodai tanulás csak tevékenységeken keresztül valósítható meg.

A gyermekeink nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján tevékenységekhez kötött játékokban zajlik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, nemzetiségi és kisebbségi gyermekek nevelésére is. Az alkalmazott módszereink segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (szabad játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepen történő megtapasztalása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda).

A településünkön és az óvodában élő, a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolására, gazdagítására törekszünk a szülők és más emberek bevonásával. A zöld jeles napok (természeti ünnepek, egészségi jeles napok) kiválasztásánál is érvényre juttatjuk környezeti adottságainkat. (madarak, fák napja)

Óvodánk felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.

Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. A berendezéseinkre az egyszerűség, a takarékoság és a praktikusság jellemző, a helyi sajátosságot is tükröző természetes anyagok felhasználásával érvényesül. A gyermekeink által használt játékeszközöket körültekintően vásároljuk meg.

Minden csoportszobának egyéni arculata van, sok-sok növényrel, a természet által adott kincsekkel.

Az udvari játékaink környezetbarát anyagokból készültek, és megfelelő teret, helyet adnak a gyermekek játéknak. Udvari árnyékolók, vízivási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz megfelelő hely és idő áll gyermekeink rendelkezésére.

A takarékosági rendszer kiépítésére törekszünk az intézményünk működtetésében.

Az elemi tájékozottság területei:

- Család és ezen belüli kapcsolatrendszerek,
- illemszabályok ismerete és gyakorlása,
- foglalkozások, munkaeszközök ismerete, kapcsolatuk,
- időrelációk,
- közlekedési eszközök és működésük alapjai,
- tágabb és szűkebb környezet élővilága, növényvilága - kapcsolata az évszámokkal és emberekkel,
- színek ismerete,
- testünk,
- az anyagok és tulajdonságaik,
- a Föld,
- tűzvédelem,
- különleges természeti jelenségek, állatok, növények.

Ezen témakörökhöz kapcsolódnak a természetvédelmi feladatok és a munka. Törekszünk olyan „helyzetek” teremtésére, melyben a kisgyermeket olyan hatások érik, amelyek ösztönzik a környezet felfedezésére, rácsodálkozására. Megtanuljuk, hogy a szemetet tárolóba tegyük, óvjuk, gondozzuk a növényeket, védjük a bogarakat, állatokat. Megtanítjuk szépnek látni a Természetet.

A csoportszobákban nyugodt, szemlélődésre alkalmas részben természetsarkot alakítunk ki, ahol lehetőség van a gyűjtött természeti kincsek elhelyezésére, a növények megfigyelésére. Az udvaron lehetőséget biztosítunk, hogy részt vehessenek a virágoskert, gyepter gondozásában (levélsöprés, gereblyezés, locsolás, hólapátolás). Gondozhatnak különféle növényeket, melyeknek megfigyelhetik fejlődésüket, később közösen elfogyaszthatják vagy díszíthetik környezetüket. Ősszel kiválasztunk egy fát vagy bokrot, melynek fejlődését az évszakok változásainak során figyelemmel kísérjük.

A 2008-2009-es tanévtől folyamatosan ismerkedünk a projekt módszerrel, több sikeres projektet valósítottunk már meg. (szüret, őszi gyümölcsök, Márton nap, egészségnevelési hét, költöző madarak, téli népszokások, tavaszvárás, virágok, állatok, bolygók)

Évente 1-2 alkalommal szervezünk hosszabb kirándulást, ahol mesélünk az állatok szokásairól, a növények gondozásáról, a természetvédelem feladatairól.

A beszoktatás során spontán ismereteket nyújtunk szűkebb és tágabb környezetünkről. Lehetőséget adunk egy-egy témára visszatérni, játszani. Minden lehetséges témát igyekszünk a helyszínen, természetes környezetben feldolgozni, megmutatni a gyerekeknek. A folyamatos, célirányos megfigyelések segítik a tapasztalatgyűjtést, az alkalmi megfigyelések egy-egy érdekes jelenség kapcsán történnek.

A témák feldolgozása során a mozgásos játékokra, az érzékszervi megtapasztalásra építünk. Fő szerepet kap a spontán játék, beszélgetés, udvari játék. Az udvarunk alkalmas arra is, hogy az évszakoknak megfelelően különböző természeti jelenségeket, élőlényeket figyeljünk meg.

Ősszel:

- Levél-, termés-, és maggyűjtés,
- madárvonulás, lombszíneződés és lombhullás megfigyelése,
- időjárás elemeinek megfigyelése (eső, köd, dér),
- különböző gombafajok megfigyelése (susulyka, taplók),
- *hulladék kezelése és felhasználása,*
- *egészséges táplálkozás,*
- *energiatakarékosság,*
- *épített és természeti környezetünk védelme.*

Télen:

- „madárkarácsony” - madáretető készítése és kirakása az udvarra, folyamatos feltöltése,
- madarak megfigyelése,
- víz halmazállapot tulajdonságainak megfigyeltetése – kísérletek,
- népi kismesterségek megismerése.

Tavasszal:

- Az időjárás elemeinek folyamatos megfigyelése, összehasonlítása (eső, zápor, jégeső, hőmérséklet, fény, levegő mozgása),
- kerti munkák során bogarak, lepkék megfigyelése,
- virágzáskor a virág részeinek megfigyelése,
- az udvar fáin fészket rakó madárfajok megfigyelése (feketerigó, vörösbegy, széncinege, gerle),
- „Zöld óvoda” cím feltételeinek kialakítása.

Nyáron:

- Évelő, egynyári, kétnyári és örökzöld növények megfigyelése,
- az udvaron található fák, növények folyamatos gondozása, gyümölcsök begyűjtése.

Eszközeink: nagyítók, kis növényhatározó, könyvek, mikroszkóp.

Alkalmazott módszereink:

- Szabályjátékok - önálló munkán alapulnak,
- természetes környezetben való szemléltetés, bemutatás, irányított megfigyelés mikro csoportos formában, egyéni fejlettség szerinti szempontokkal,
- gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés.

Eszközeink:

A természeti környezet tárgyai, makettjei, képei, rajzok, játékos eszközök, anyagok.

A foglalkozások kötetlenek, esetenként kötöttek. A kötött foglalkozásokon /5-7 éves korban/ nyílik lehetőség a gyerekek ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezésére, itt kapunk biztos tudásról, fejlettségről jelzést.

Egy-egy témakör feldolgozása mikro csoportos formában történik, melyre több hetet is igénybe veszünk. A csoportos és páros munkaformát is néha fontosnak tartjuk /pl. közös rajz, festés, szabályjátékok/.

A témák feldolgozása során ügyelünk arra, hogy fokozatosan nehezedjenek a tevékenységek, hogyan nevezzük meg a témaköröket, a fejlesztési célok összehangolására, elérésére /mozgás, testséma, percepció, verbális fejlesztés/.

A természethez kapcsolódó ünnepkörökkel megismerkedünk, őrizzük ezek hagyományait. Minden évben megünnepeljük a Föld és a Madarak, fák napját, a Méhek napját.

A külső világ tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik,*
- *a meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi,*
- *témaválasztásnál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait,*
- *ünnepélyek és hagyományőrzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit,*
- *megismerteti a környezetvédelem alapjait, a környezetvédelmi szokásokat,*
- *terepgyakorlatokat szervez, a természeti kincsek gyűjtésére motivál,*
- *elősegíti a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.*

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Beszélgetnek, különböző szerephelyzeteket rögtönöznek a családról, óvodáról,
- megnevezik az emberi test funkcióit, részeit,
- tájékozódnak a településen, az óvoda környékén,

- az évszakoknak megfelelően ismerik az állatokat, növényeket, kerti munkákat,
- fölismerik a színeket,
- ismerik a közlekedési eszközöket, tudják rendeltetésüket,
- tájékozódnak térben és időben egyaránt,
- tevékenyen részt vesznek környezetünk megformálásában,
- szeretik és védik a természetet,
- *kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.*

8.6. MATEMATIKA

A matematika a környező világ azon tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, amelyekkel a gyerekek naponta kerülhetnek kapcsolatba játékuk vagy más tevékenységük közben.

Célunk:

A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, felismerés, a tudás örömet. *Játék során felkeltjük a matematikai érdeklődésüket, törekszünk a logikus gondolkodás megalapozására.*

Feladatunk:

A logikus gondolkodás megalapozása, az elemi ok-okozati összefüggésének felismertetése, megtapasztalása, matematikai érdeklődés felkeltése, minél több problémahelyzet megteremtése.

Az elemi tájékozottság területei:

- Halmazok képzése, összehasonlítása tulajdonságok szerint,
- halmazok szétválogatása, bontása részhalmazokra,
- halmazok elemeinek sorba rendezése,
- halmazok összemérése becsléssel, párosítással, másolással,
- mennyiségek összemérése, magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság, bőség,
- kis számok összkép alapján,
- sorszámok, tőszámok,
- tapasztalatok a darabszám változásairól,
- építések, alkotások szabadon, másolással, egy feltétel megadásával,
- tükrözés,
- tájékozódás térben, egyszerű síkban ábrázolt világban,
- számfogalom előkészítése, megalapozása,
- tapasztalatszerzés a geometria körében.

A matematika foglalkozásokat 4 éves kor táján kezdjük, de az óvodába lépéskor is adunk ilyen irányú ismereteket. A mindennapok során a gyerekek találkoznak matematikai fogalmakkal, összefüggésekkel. Ezek a kifejezések először passzív szókincsé válnak. A későbbiekben biztosítjuk játékos formában a sokirányú tapasztalatszerzést. A kicsik a közvetlen környezetük tárgyainak tulajdonságaival ismerkednek közvetlen tapasztalás útján. A foglalkozások egy része kötelező, amikor új ismereteket dolgozunk fel vagy ismételünk, illetve gyakorolunk. Itt mindenkinek azonos információra van szüksége, de a gyerekek cselekvő résztvevői a foglalkozásnak. A többi alkalommal egyéni, páros és mikro csoportos formában foglalkozunk heti 2 alkalommal. E munkaformák során megfigyeljük a gyerekek egyéni képességeit, munkatempóját, a gyerekek közötti különbségeket.

A foglalkozásokhoz szükséges eszközök az óvoda könyvtárában találhatóak: Minimat, színes rudak, logikai készlet, képességfejlesztő játékok illetve mi is készítünk eszközöket, használunk különböző anyagokat.

A témák feldolgozása során ügyelünk arra, hogy:

- Minden esetben a helyes matematikai fogalmat használjuk,
- mindig megnevezzük a használt tárgyakat, eszközöket, anyagokat és az ezekkel való cselekvést,
- ha a feladat mozgásos, akkor megemlítyük a különböző testrészeket és a velük végzett mozgásokat,
- ügyelünk a térbeli viszonyok helyes használatára,
- ügyelünk a témák feldolgozása során a különböző fejlesztési célok elérésére, összehangolására (verbális, finommotorika, nagymozgások, szem-kéz, szem-láb koordináció, térbeli viszonyok, osztályozás).

Ütemtervünk alapja matematikai játékok gyűjteménye illetve saját ötleteink.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása,*
- *logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása,*
- *matematikai fogalmak megismertetése, összefüggések megtapasztaltatása,*
- *érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése,*
- *matematikai tartalmú játékok során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele,*
- *a gyermeki tevékenység változatos formáinak biztosítása, matematikai ítéletek pontos megnevezése,*
- *a térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.*

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Figyelnek az óvónő gondolataira, a kérdéseket képesek követni, megérteni,
- *logikus gondolkodásuk, logikai következtetésük életkoruknak megfelel,*
- *problémamegoldó készségük jó,*
- szívesen vállalkoznak feladatok megoldására,

- tudnak tárgyakat, képeket, egyéb anyagokat válogatni, sorba rendezni,
- megszámlálás nélkül átlátanak 0,1,2,3,4,5 tárgyat különféle méretben, elrendezésben,
- tudnak 20-ig számolni, segítséggel egyszerűbb műveleteket elvégezni,
- kis segítséggel megkülönböztetik a különféle irányokat illetve helyeket,
- aktív résztvevői, cselekvői a foglalkozásoknak, szívesen végzik a feladatokat.

8.7. MOZGÁS

„Ha a funkciót megkövetelik, az agy kidolgozza a megfelelő válaszreakciót” - Kephart szerint így lehetne összefoglalni a mozgásfejlődés lényegét. A. J. Ayres kutatásaiban rámutatott arra, hogy a mozgás indítás és a mozgás megállítása minden egészséges fejlődésű gyermek esetében azonos számban van jelen.

Célunk:

A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése. A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.

Feladatunk:

A gyermekek mozgáskészségének alakítása a mozgástapasztalatok bővítésével, sok gyakorlással. A testi képességek, a fizikai, (kondicionális, koordinációs) erőnlét fejlesztése és *a társra figyelés*. Az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése a mozgás által. *A mozgás hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.*

A mozgáskoordináció alakítása:

- szem- kéz-láb koordinációjának fejlesztése,
- nagymozgások, rugalmasság, egyensúly fejlesztése,
- testrészek, testséma megismertetése,
- vestibuláris mozgások végeztetése.

Óvodánk gyakorlata a torna terén:

Arra törekszünk, hogy a gyermekek jó közérzete érdekében olyan rendszert alakítsunk ki, amelyekben a mozgástevékenységnek fontos szerepe van. Ezek nagy előnye, hogy a mozgásfeladat nem tűnik nehéznek, hiszen a kisgyermek elsősorban a játékra figyel. (erről bővebben a Játék tevékenység leírása során szóltunk). Foglalkozás heti 1 kötelező alkalommal történik. A hét minden napján lehetőség van mozgásfejlesztésre, *szabad mozgásra, testedzésre* az udvaron és a tornaszobában egyaránt.

Anyagunk:

Dr. Tóthszőlőssyné Varga Tünde - Mozdásfejlesztés az óvodában. Vegyes életkorú csoportban, a könyvben szereplő 4 oldalból (mely egy-egy fejlettségi szintet jelez) áttanulmányozva össze tudjuk állítani a csoport gyermekeire szabott feladataikat. A kiscsoportosoknál célunk megszerettetni a tornázást, elfogadtatni a kötelező részvételt.

Mindannyiunk számára kötelező figyelmet igényel:

- A különböző fejlettségű gyermekek megfelelő szintű irányítást kapjanak az egész foglalkozás alatt, ezért *óvodapedagógus és dajka jelenléte szükséges a foglalkozások alatt.*
- Az értékelés és hibajavítás egyénre szabott legyen.
- A különböző fejlettségű gyerekek együttműködésének pozitív hatásait tudatosan kell használni (pl. utánpótlás).

Feladat típusok:

Játékok:

- fogó-futó játékok
- szabályjátékok
- labdajátékok

Gimnasztika:

- kartartással
- kar- láb-törzsmozgások, testhelyzetek, ellentétes kar-lábemelések

Járások, futások:

- természetes járás irányváltásokkal
- speciális járások „állat” utánpótlása
- ritmusra járások
- futás egyenes vonalban, valami körül, menetirányban és irányváltásokkal
- lassítás, gyorsítás, akadályok leküzdése, versenyfutás

Támasz-függés és egyensúlygyakorlatok:

- csúszás, mászás, kúszás talajon és rézsúton, szeren
- függésben átfogás, lengés, fellendülés
- padon, tornaszeren, bordásfalon vízszintes és függőleges irányba gurulások
- egyensúlyozó járás sávokban, padon, rézsútos padon, székekben
- gurulások talajon és rézsútos szerekben előre-hátra, támaszúgrások

Dobások, labdás gyakorlatok:

- alsó és felső dobás /egy, ill. kétkézes/
- gurítás, leütés, elkapás
- labdafogások, észlelések, vezetés és adogatás

Kézi szerszámgyakorlatok:

- bot, babzsák, labda, szalag, kendő, karika, talpformák, téglák, zászlók.

A fejlesztés a könyv módszertani ajánlása alapján történik. Az úszás óvodánkban szabadon és önként választható tevékenység nagycsoportban, úszótanfolyam keretén belül, az igényeknek megfelelően szervezzük.

A fejlesztéshez szükséges eszközök közül meglevők: padok, kombinált-tornaszer, botok, karikák, szalagok, babzsákok, zászlók, ejtőernyők, labdák.

A fejlesztésre szükséges eszközök közül beszerzésre került: talpformák, szőnyegek szivacsok, bordásfal, hosszú tornapad, Body- Roll hengerek, maroklabdák, labdák 25 cm átmérőjű mászó gúla, egész alakot látható tükör, zsámoly, mozgásfejlesztő táska.

Szabad mozgás, levegőzés

A mozgásos tevékenységek fő színtere udvarunk. Az eszközök nagy része természetes anyagból készült.

- Udvaron: *mozgásfejlesztő játékokon való szabad mozgás.*
- Játékos mozgások a kisvonaton, lovas szekéren,
- Rengeteg futó, fogó és labdajátékot játszunk.
- Télen jeget készítünk, azon csúszkálunk, nyáron vizes játékokat játszunk (pancsolás, napfürdőzés, mezítláb járás).

Tornaszobánk elkészültével az esős napokban is tudunk többfajta mozgáslehetőséget kínálni (bordásfal, óriáslabdák, mini trambulin, szőnyegek).

Játékos mozgásfejlesztés:

Jó időben az udvaron, eső esetén a csoportszobában tartjuk a *napi* frissítő 15-20 perces *tornát, ebéd előtt.*

Fontosnak tartjuk a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítását és a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítését. A napirendet úgy alakítjuk, hogy a gyermekeknek egész nap legyen lehetőségük életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos tevékenységet választani. Ilyen feltételek mellett a mozgás természetesen beépül a gyermekek mindennapjaiba, ezáltal fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességeik.

A mozgásfejlesztésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe,*
- *mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása,*
- *a gyermekek mozgáskedvének megőrzése, felkeltése,*
- *a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak közös kialakítása, fokozott betartatása,*
- *a játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon, tiszta, jó levegő biztosítása,*
- *a tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési ütemet,*
- *odafigyel az optimális terhelésre,*
- *a napi tevékenységek részeként a mindennapos, frissítő torna tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak,*
- *kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás-fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testsémafejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika-fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.*

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek elsajátítják a természetes mozgások elemeit /kúszás, mászás, csúszás, állások, járások, futások/,
- *igénylik a mindennapos mozgást,*
- *fizikai erőnlétük, állóképességük életkoruknak megfelelő,*
- *képesek alkalmazkodni társaikhoz, korukhoz képest fejlett az önuralmuk, toleránsak, együttműködők, segítőkészek,*
- *ismerik a csapatjáték szabályait,*
- ismerik a vezényszavakat és ezek szerint cselekednek,
- az adott szabályokat betartják és követik,
- tudnak irányt változtatni mozgás közben, ismerik az irányokat,
- biztonságosan használják a kézi szereket,
- tudnak labdát dobni, kapni, célózni, gurítani,
- ismerik az elülső, hátsó, jobbra, balra fogalmakat,
- a gyakorlatok végzése közben kitartóak.

E terület mérés-értékelés jellemzői (testi képességek) a Helyi Program mellékletében található.

8.8. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEINK

A gyermekek mindennapi tevékenységének fontos része a munkajellegű tevékenység, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. *A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselevő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, csoporttársaknak, együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, környezet és növénygondozás).* A közös tevékenységek során alakulnak ki a társas kapcsolatok és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák. Munka közben egyre több, a pontosabb ismereteket és információkat, speciális tapasztalatokat szereznek. A munka jellegű tevékenységeknél figyelembe kell venni a csoport összetételét, a vegyes csoportokban ügyelni kell arra, hogy mindenkinek legyen feladata, de ne terheljük túl.

Célunk:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása (kognitív, érzelmi-akarati, szociális-társas),
- a család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése,
- baráti kapcsolatok kialakulásának segítése, munkamegosztásra nevelés,
- a gyerekek célirányos figyelmének alakítása,
- jártasságok, készségek alakítása az eszközhasználattal,
- az önkéntesség, a közösségért végzett tevékenység örömének érzékeltetése.

Feladatunk:

- A tevékenység elvégzéséhez megfelelő hely és idő biztosítása,
- az őszinte és természetes magatartás, mely minta az elvárható viselkedéshez.

A munkajellegű tevékenység magába foglalja:

- saját szükségletükből fakadó tennivalókat,
- önkiszolgálást,
- naposi teendőket,
- környezet rendjének megőrzését,
- közösségi munkákat,
- alkalomszerű munkákat, egyéni megbízásokat,
- a kisebbek segítségét,
- növény és állatgondozást.

Alapvető feltételek, a munka irányítása

- Megfelelő munkaeszközök biztosítása, azok rendben tartása,
- elegendő munkalehetőség,
- elegendő idő, megfelelő hely és légkör.

Biztosítjuk a nyugodt, békés hangulatot az önálló tevékenységhez. Lehetőséget adunk az egymástól vagy felnőttől való segítségkérésre.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, a munkafogásokat egyénenként mutatjuk, gyakoroljuk. Figyelembe vesszük, hogy a kisebbek számára a két tevékenység /játék-munka/ még egybekapcsolódik. Az elvégzett munkát mindig értékeljük, mely közös örömeikre szolgál - később alakítjuk ki a különböző követelményeket a gyerekek egyéni fejlettségét figyelembe véve.

Egyes munkafajták tartalma:

Testápolás:

(2,5)3-4 évesek:

Egyéni fejlettségtől függően segítséggel használják, teszik rendbe és rakják vissza a helyére a tisztálkodási és fogápoló szereket.

4-5 évesek:

A munka tartalma azonos, nő az önállóság.

5-6-7(8) évesek:

A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan végzik. A mosdó rendbetételében segítenek.

Étkezés:

(2,5)3-4 évesek:

Önmaguknak viszik az asztalhoz az étkezési eszközöket, az étkezés után leszedik. 4 éves kortól belép a naposi munka, az önkiszolgálás teendői maradnak.

4-5 évesek:

Önállóan szednek a tálból, terítenek a kisebbeknek is.

5-6-7(8) évesek:

Önállóan terítenek, figyelnek az asztal esztétikus rendjére, az evőeszközök helyes elhelyezésére.

Öltözködés:

(2,5)3-4 évesek:

A napirendnek megfelelően kezdenek önállóan öltözni, vetkőzni. Ruhájukat felismerik és a megfelelő helyre teszik.

4-5 évesek:

Önállóság növekedése. Próbálkoznak cipőkötéssel.

5-6-7(8) évesek:

Önállóan gombolnak, kötnek. Segítséget nyújtanak a kisebbeknek is.

Környezet rendjének megőrzése:

(2,5)3-4 évesek:

Ismerik a tárgyak helyét, használat után visszateszik azokat. Segítenek a csoportszoba könnyebb berendezési tárgyainak elhelyezésében, átrendezésében.

4-5 évesek:

Önállóság fokozása. Észreveszik az apróbb rendetlenséget is. Sepregetésben, ágyazásban, udvari játékok elrendezésében segítenek.

5-6-7(8) évesek:

A csoport játékait rendben tartják - időnként a babaszobában, játékpolicokon nagytakarítást végeznek.

Alkalomszerű munkák, egyéni megbízatások:

E munkaformák előre meg nem határozhatók, ezért tőlünk több figyelmet, átgondolást kíván. Jól meg kell szerveznünk, figyelni a gyerekek adottságaira.

(2,5)3-4 évesek:

Eleget tesznek spontán kéréseinknek, segítenek bármiben

4-5 évesek:

Kért eszközöket hoznak - visznek, üzeneteket adnak át

5-6-7(8) évesek:

Bonyolultabb feladatokat is szívesen teljesítenek. Munka közben megismerhetik az egész óvodát (konyha, iroda, udvar)

Közösségi munkák:

Fejlesztik a gyerekek feladattudatát, figyelem összpontosítását és a közösség érdekében végezzük. A napi munka szerteágazó. Figyelünk a fokozatos bevezetésre, olyan szabályokat vezetünk be, mely a nyugodt étkezés feltételeit is biztosítja számunkra.

Felelősöket csak a mosdóbeli tevékenység megkönnyítése érdekében választunk.

Naposi munka:

(2,5)3-4 évesek:

Naposi munka **nincs!** Segítenek a terítő kirakásában, elrakásában, a szalvéta elhelyezésében

4-5 évesek:

A gyerekek a napostáblára feltett jelek sorba következése alapján végzik a feladatokat egy megadott ülésrend szerint. Még az lesz napos, aki szeretné elvégezni a feladatot, nem kötelező a számukra. Arra törekszünk viszont, hogy mindenki megszeresse ezt a munkát.

A naposok:

- terítik a terítőt,
- szétosztják az eszközöket,
- segítenek az étel kiosztásában,
- próbálkoznak a terítő összehajtásával.

5-6-7(8) éveseknél:

Teljes önállósággal végzik a feladatokat. Ők tartják számon, ki következik. /kicsik, lányok, fiúk, napos/ Ügyelnek az asztal rendjére. Közreműködnek a foglalkozáshoz szükséges eszközök kiosztásában, összeszedésében.

Kisebbség segítése:

Közvetlen napi kapcsolatra épül a csoportszerkezet adottsága miatt. Az udvaron, az öltözőben, mosdóban találkozó gyerekek között természetessé kell, hogy váljon a kisebbség bármilyen megsegítése.

Növény és állatgondozás:

(2,5)3-4 évesek:

Elmagyarázzuk számukra a különböző munkák „mit, miért, hogyan?”-ját. Segítenek a madáretetésben, a rügyeztetés, csíráztatás, hajtás előkészítésében és figyelik a változásokat.

4-5 évesek:

Magvakat, terméseket gyűjtenek. Segítenek az őszi udvartakarításban, a madáretetésben. Részt vesznek a magvak ültetésében, a kikelt növények gondozásában.

5-6-7(8) évesek:

Terméseket gyűjtenek és osztályozzák azokat. Önállóan ültethetnek, befőzhetnek. Közreműködnek a falevelek eltakarításában, a járdák tisztántartásában.

A munka jellegéből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása,
- megfelelő eszközök és azok hozzáférhetőségének biztosítása,
- megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében,
- a differenciálás elvének alkalmazása,
- a munka értékelése folyamatos, konkrét, reális, a gyermekekhez mérten fejlesztő.

Sikerkritériumok, a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Fejlettségüknek megfelelő munkát végeznek, felismerik képességeik határát,
- önállóan és önként vállalnak feladatokat, amit igyekeznek pontosan teljesíteni,
- rendszeresen visszatérnek feladataikhoz,

- igyekeznek felfedni a hibákat, igénylik a hiba kijavítását,
- bátran dolgoznak az eszközökkel, felismerik a veszélyeket is,
- szívesen vállalnak alkalmi és egyéni megbízatásokat,
- szeretik és gondozzák a növényeket, állatokat,
- szívesen segítenek kisebb társaiknak a munkafolyamatok során,
- meg tanulják szeretni, becsülni a munkát,
- *a közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk,*
- *a környezettudatos viselkedést megalapozó munkatevékenységekben szívesen vesznek részt.*

8.9. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Úgy gondoljuk, hogy a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással, játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanulóhoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Célunk:

Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése, az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása. Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulási vágy megalapozása.

A tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

- *A kiemelt nevelési feladatunk vizsgálódása közben – mely a játék és tanulás kapcsolatára utalt – megfelelő tapasztalatokat szereztünk az óvodai tanulás lehetőségeiről, megvalósítási formáiról, melyek:*
- *az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),*
- *a spontán játékos tapasztalatszerzés,*
- *a cselekvéses tanulás,*
- *a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,*
- *az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,*
- *a gyakorlati problémamegoldás.*

A tanulási tevékenységből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- *A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése,*

- *változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása,*
- *szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel,*
- *spontán, játékos helyzetek kihasználása,*
- *a gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségeinek kihasználása,*
- *tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra,*
- *gyakorlati problémamegoldó helyzetek teremtése,*
- *a projekttevékenységünk bővítése változatos témafeldolgozással,*
- *az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével,*
- *személyre szabottan, pozitív értékeléssel segítjük a személyiség kibontakoztatását,*
- *a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése (intellektuális képességek, speciális képességek, viselkedési jegyek),*
- *részképesség-lemaradás, illetve potenciális tanulási zavarok időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek, óvodavezetőnek.*

Sikerkritériumok, a fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- *A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek,*
- *szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben,*
- *a tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően alakulnak,*
- *a részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben kerülnek megfelelő szakemberhez,*
- *a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.*

9. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI

Minden közös tevékenység a gyermekek fejlődését serkenti elő, teszi lehetővé. A közös készülődés, tervezgetés a holnap öröme távlatot jelent számunkra. Az óvodában minden alkalmat célszerű megragadni a hagyományaink és ünnepeink kialakítására. Ezek érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre adnak és biztosítanak lehetőséget gyermekeinknek.

Célunk:

- A hagyományok és ünnepek szervezésében a gyerekek is részt vesznek koruknak megfelelően, ezek az óvoda mindennapjaitól eltérő rendben zajlanak le,
- az események tartalmától függően a szülők is aktív résztvevői a szervezésnek.

Vannak olyan hagyományok és ünnepek, amelyek egy része kizárólag **csak a gyermekcsoportokban** kerül megvalósításra.

Ilyenek:

- a névnapok, születésnapok megünneplése,
- Télapó, Nőnap, Március 15, Húsvét,
- séták, kirándulások,
- Gyermeknap,
- Madarak, fák és a Föld napja,
- Méhek napja,
- Őszi- tavaszi „mesefüzér”.

A szülőkkel együtt a következő programokat szervezzük: Márton nap, Luca napi vásár, Karácsony, Farsang, Anyás nap, Majális, Kihívás napja, Tanévzáró, Augusztus 20., Falunapi gyermekprogram, Apás nap.

Csak a szülőknek szóló rendezvényeink:

- szülői értekezletek, fogadó órák,
- közös munkadélutánok,
- jótekonysági rendezvények, szakmai napok.

Az ünnepek fényét kiemeli a feldíszített óvoda, melyet a gyerekekkel közösen végzünk, és az ünneplőbe öltözés felnőttnek, gyermeknek egyaránt. A szokások, hagyományok és ünnepek csak akkor érik el fejlesztő hatásukat, ha a szülők számára nem jelentenek kínos terheket és a gyerekek számára túlszabályozást. Ezért figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, megteremtjük az ünnep hangulatát, játékosságát.

Vannak olyan szokásaink, melyeket házon belül, az **óvoda dolgozói között** hoztunk létre.

Ezek: névnapok megünneplése, Pedagógus nap, Karácsony, Nőnap

A mai nemzedék fontos feladata a hagyományok, népszokások ápolása, értékeinek megőrzése, tovább adása. Igyekszünk megismertetni az évszakokhoz kötődő szokásokat, babonákat, különböző mezőgazdasági tevékenységeket, népi kismesterségeket. /Luca nap, Betlehemezés, Kántálás, Farsangolás, Jeles napok szokásai, szövés, fonás, agyagozás, batikolás, kosárfonás alapjai, gyöngyfűzés, népi gyermekjátékok /

Úgy gondoljuk, hogy a közös programok lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak még jobb megismerésére.

10. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

(az 1999. évi Kt. módosítás figyelembevételével)

1. Családdal való kapcsolatrendszer

Az óvodai nevelés és a családi nevelés együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését, *tiszteletben tartva, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.* Ennek alapvető feltétele - a családdal való együttműködés, a kölcsönös bizalom és tisztelet. *Ebben az együttműködésben vállalunk kezdeményező szerepet.* Óvodánkban az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda illetve a család teremt meg.

Csak olyan szándék tulajdonítása egymásnak, amit elvárunk a másiktól. A személyiség-, a gyermeki-, szülői jogok tiszteletben tartásával erősíteni a partneri viszonyt a család és óvoda között. Óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül, nem törekszünk annak funkciójának átvételére, sőt erősíteni szeretnénk azt, mert a két fél összhangját, együttműködését a gyermek harmonikus fejlődéséhez feltételnek tekintjük. Feladatunk a gyermekek fejlődéséről történő korrekt tájékoztatás mellett, szükség esetén szakszerű és kielégítő tájékoztatás nyújtása a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek szolgáltatásairól, a szociális juttatások rendszeréről, valamint az iskolaválasztás lehetőségeiről. *Sajnos gyakoribb a családokban végbement funkcionális változások következtében, hogy ránk hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.*

- **A beíratást megelőző betekintés lehetőségének biztosítása a leendő óvodások szülei számára az óvodánk mindennapjaiba**

Célja: pedagógiai hitvallásunk alapján végzett nevelőtevékenységünk és óvodánk értékeinek megismertetésével intézményünk népszerűsítése

- **Elő szülői értekezlet**

Célja: a szülők megismertetése a házirenddel, a helyi pedagógiai programmal, az intézményben folyó nevelő, oktató munkával, az intézmény minőségirányítási programjával

- **Családlátogatások**

Céljuk, hogy megismerjük a gyerekeket közvetlen környezetükben, tájékozódjunk a család nevelési elveiről, szokásairól. Az évek során nagyon jól bevált, hogy az óvónő párosok a kisgyermek óvodába lépése előtt is végeznek családlátogatást és így a beszoktatás már könnyebb mindkét fél számára.

Óvodába lépés előtt régóta hagyomány intézményünkben a 2 éves kortól szervezett Totyogó-klub, ahol ismerkedünk a leendő ovisokkal és szüleikkel. Itt lehetőség van a szülők részére a gyermeknevelés problémáit megbeszélni szakemberekkel, tájékozódni az óvodában folyó munkáról, feltételekről, beszélgetni a beszoktatás nehézségeiről, a változásokról, melyek a kisgyermeket érik. Ez idő alatt a gyerekek számára biztosítjuk az óvodával, játékeszközökkel való ismerkedést, közös játékot, mesélést, mondókázást, éneklést.

- **Beszoktatás**

A kisgyermek új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik az óvodában. A beszoktatás biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben folyik, melynek részese a szülő is egy ideig. Fokozatosan válik el a kisgyermek anyukájától. Számunkra fontos, hogy a család a gyermek óvodai élményén keresztül milyen véleményt alakít ki az óvodáról, a csoportról és az óvodapedagógusról.

- **Közös programok, ünnepek**

Lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének megismerésére. Kiemelt szerepet kapnak az ünnepek, hiszen a közös élményre épülő közös tevékenységek gyakorlása a szocializáció szempontjából különös jelentőségűek. Az óvoda nyitottabbá válik ilyenkor, mindenki „szívével” készül.

Évek óta a szülőkön kívül vendégeink a nagyszülők, testvérek is. A közös programok közé tartoznak még a kirándulások, sportprogramok és egyéb kulturális események.

- **Napi kapcsolattartás**

Mivel óvodánk nyitott a szülők számára, így lehetőség adódik arra, hogy folyamatosan érdeklődhetnek a napi eseményekről vagy a kisgyermek fejlődéséről illetve mi is tájékozódhatunk a családban történt eseményekről.

- **Szülői értekezletek**

Ilyenkor az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat beszéljük meg a szülők véleményének meghallgatása, és javaslataik figyelembevételével. Általában kéthavonkénti rendszerességgel történik, bizonyos esetekben rendkívüli is.

- **Fogadóórák**

A tavalyi tanév tapasztalatai alapján fontosnak tartjuk a kapcsolattartási formák közt. Ilyenkor információk cseréje történik a gyermekről személyre szabottan, esetenként bizalmas jellegűek is.

- **Nyitott óvoda**

A szülők számára ilyenkor lehetőséget nyújtunk az óvoda mindennapi életébe való betekintésre. Általában a szülők erre is érdeklődnek.

- **Munkadélutánok**

- Az óvodai környezet szépítéséért, rendben tartásáért.
- Ünnepi ráhangolódásért.

- **Üzenő füzet**

Célja: ebben rögzítjük a szervezésre vonatkozó üzeneteinket, egyéb információinkat. Minden gyermek rendelkezik vele.

- **Információs tábla**

Célja: a mindennapokkal kapcsolatos információk, aktuális közlendők, tájékoztatók szülőkhöz, intézményi dolgozókhoz történő eljuttatására.

Végül, de nem utolsó sorban meg kell említenünk a **Szülők Közösségének szervező munkáját**, segítségét. Jól segítik az óvoda célkitűzéseit, lelkes szervezői a játékonysági báloknak, segítenek a kirándulások, ünnepek szervezésében. A munkadélutánokon szervezik, összefogják a szülőket.

2. Kapcsolatunk az Általános Iskolával

Folyamatos és rendszeres. Rendezvényeinket kölcsönösen látogatjuk. Fontosnak tartjuk, hogy a kapcsolatfelvétel időben alakuljon ki a leendő 1. osztályos tanító és a nagycsoportos gyerekek között, minél több közös programra várjuk az óvodába. Minden évben ellátogatunk az iskolába, ahol ismerkedünk a gyerekekkel, felnőttekkel és az iskola épületével. *Fontosnak tartjuk az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését.*

3. Kapcsolatunk az Egészségügyi Szakszolgálattal

Közös munkánk ideális. Segítőkész minden problémánál, feladatnál. Sokszor vesz részt az óvoda rendezvényein. Szeretnénk bevonni a Totyogó klub munkájába.

4. Kapcsolatunk Közművelődési Intézménnyel

Egy évben általában 2-3 alkalommal vesszük igénybe a Művelődési Ház nagytermét programjainkhoz. Szeretnénk, ha óvodásaink minél gyakrabban látogathatnák a könyvek birodalmát.

5. Kapcsolatunk a Községi Önkormányzattal

Az óvoda „jó gazdája”. A lehetőségekhez mérten a jó munkavégzés feltételeit biztosítja, a felújításokra, korszerűsítésekre nagy gondot fordít. Az intézményt érintő kérdésekről megfelelő szinten tárgyal, véleményt alkot. Az Önkormányzat által szervezett programokba mi is szívesen kapcsolódunk be.

6. Kapcsolatunk a Pedagógiai Szakszolgálattal

Rendszeresen segítik munkánkat a nevelési tanácsadás és a logopédiai szolgáltatás terén. 2002-től logopédus segít a beszédhibák javítását intézményünkben.

7. Pedagógiai Szakmai Szolgáltatások

Szeretnénk kialakítani a kapcsolatot az óvodai szaktanácsadókkal, mely segítené pedagógiai tevékenységünk színvonalának emelését.

11. SAJÁTOS FELADATAINK, SZOLGÁLTATÁSAINK

11.1. GYERMEKVÉDELMI MUNKA ÓVODÁNKBAN

A különböző kutatások és a mindennapi pedagógiai tapasztalataink is azt igazolják, hogy a gyermekek fejlődése nagymértékben függ a családtól.

„Családra mindenkinek szüksége van, a családra mindenki számít” / a Család éve mottója/
Mi, óvodapedagógusok valljuk, hogy a gyermeknevelésben a család elsőrendű szerepéhez nem férhet kétség. Az óvoda a családdal együtt felelős azért, hogy a gyerekek személyisége megfelelően fejlődjön és az együtt elért eredmények megalapozzák a harmonikus, derűs, játékos gyermekkort. A hozzánk járó gyerekek családjára is jellemző, hogy jelentősen megnőtt a munkanélküliség, az anyák a kettős hivatás kötelezettségének gyakran a család

rovására tudnak csak eleget tenni, az apák növelték a munkahelyen kívül vállalt munka mennyiségét. Így egyre rövidebb ideig és fáradtan tudnak együtt lenni a család tagjai. A hátrányos helyzetű gyermekek száma 4-5%-a a beírt gyermeklétszámnak.

Okai szerint:

- nevelési hiányosságok,
- rossz lakásviszonyok,
- anyagi okok,
- megromlott családi kapcsolatok.

Mit tehetünk mi, pedagógusok a gyerekekért, a családért? Meghonosítjuk az Árnyaskert Óvodában a családpedagógiai szemléletmódot!

A családpedagógia a családi összetartozást célozza meg, háttérbe szorítva ezzel az egyéni önzést. Fő cél a **pedagógiai** megelőzés, hiszen a család, ahogyan él, ezáltal készíti fel a gyereket az életre.

A gyermekvédelmi munkát helyi munkaterv alapján végezzük. Legfontosabb szempontnak a Gyermekvédelmi Törvényt tekintjük. 2004/2005. tanévtől szakvizsgázott gyermekvédelmi szakember végzi ezt a feladatot intézményünkben.

Családsegítő programokat szervezünk az alábbi fő feladatok megoldására:

- a családok támogatása,
- a család funkcióinak erősítése, kiegészítésére, nevelési gyakorlatának pozitív befolyásolására,
- a tapintatos partneri kapcsolat kialakítására.

Tesszük mindezt a gyermeki személyiség harmonikus fejlődése érdekében, a gyermeki és szülői jogok érvényesítésével.

Célunk:

- Az egészséges gyermeknevelés lehetőségeinek felismerése és tudatos alkalmazása az egészséges és sérült családokkal együttműködve,
- *figyelembe vesszük a gyermeke egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint a hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásban,*
- *migráns gyermekeink nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét,*
- *a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogok érvényesítése,*
- *hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára,*
- a családban adódó problémás helyzetek megoldásának elősegítése tapintatos, toleráns, elfogadó nevelői magatartás kialakításával,
- az ép és sérült családok közti különbségek felismerése,
- a gyermek személyiségéhez, egyéni fejlődési üteméhez és családi élethelyzetéhez alkalmazkodó „tanácsadás” megvalósítása,

- a nevelési tapasztalatok komplex értelmezése, a pedagógusszerep változó elemeinek ismerete, a gyermek környezetére vonatkozó pedagógiai hatás vállalása,
- ép családok megerősítése, sérültek pozitív irányú változáshoz segítése,
- a családi összetartozás és nevelési egység szempontjainak védelme,
- az apák vezető szerepének, az anyák érzelmi támasz és gondoskodó szerepének kiemelése a családdal való együttműködésben és a gyermekvédelmi munka során.

Nagyon szoros kapcsolatban állunk a védőnővel, aki sok hasznos információval, tanáccsal segíti munkánkat. Az Önkormányzat gyámügyi előadójával is igyekszünk elmélyíteni a munkakapcsolatot, a Kistérségi Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával szintén.

Feladataink:

- Szülők támogatása pedagógiai és szociális területen,
- információs bázis létrehozása az óvodában a szülők támogatása érdekében, különös tekintettel a szociális periferián élő családok számára,
- ismerjék a gyermekvédelmi felelőst, tudják a telefonszámát, mikor érhető el az óvodában,
- központi helyen információs faliújság kialakítása,
- Totyogó klub megszervezése, ahol a leendő óvó gyerekekkel és szülőkkel a kapcsolatépítést lehet kezdeni,
- az eredményes szülői nevelés, a szülők egymáshoz közelítésének segítése, támogatása,
- ünnepek szervezése a gyerekek és a szülők örömére.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- *Az óvodánkba járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése,*
- *hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek,*
- *a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése,*
- *a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek, óvodavezetőnek.*

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- *Szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele,*
- *nyilvántartás vezetése,*
- *beszámoló készítése,*
- *jelzés az anyagi gondokkal küzdő családok támogatására.*

Az óvodavezető feladatai:

- A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten,
- bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal,
- a törvények és rendeletek naprakész ismerete,
- étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően,
- óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

Sikerkritériumok:

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma,
- a szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz és a vezetőhöz gondjaikkal,
- anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából,
- a segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

Azt gondoljuk, a megelőzés, az aktív szakmai segítségnyújtás, a komplex családsegítés elengedhetetlen fontosságú szociális és társadalmi szempontból egyaránt. Tartalmi feladatainkat folyamatosan szeretnénk bővíteni a szülői igényeknek megfelelően, hozzájárulva a gyermeki fejlesztés irányának pozitív befolyásolásához. /logopédus, pszichológus, gyermekorvos előadásai szülői értekezleteken, egészségnevelési héten, közös szabadidős programok szervezése családok számára.

„azzá válhatunk, amire belsőnkől képesek vagyunk, és továbbra is a kölcsönös szeretet és tisztelet érzetével viszonyulhatunk egymáshoz, barátságban és békében”

(TH. Gordon)

12. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

1. Az óvodavezetés szerkezete:

1. Óvodavezető

Feladatköre az intézmény Működési és Szervezeti Szabályzatában van rögzítve

Hatásköre: az óvoda egészére kiterjed

Megbízás időtartama: 5 év

Megbízó: a Községi Önkormányzat

2. Nevelőtestület

Áll az itt dolgozó óvodapedagógusokból. A nevelési, fejlesztési kérdésekben, az óvoda működésével kapcsolatos ügyekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve.

3. Szakmai munkaközösség

Bizonyos szakmai feladatok ellátására működik. (minőségfejlesztés, fejlesztőpedagógia)

2. Az óvodai csoportok fejlődésének ellenőrzése:

A belső ellenőrzés, értékelés az óvodavezető feladata intézményünkben. Az ellenőrzés folyamatos, bizonyos esetekben célzott.

Ilyenek lehetnek:

- Szakmai dokumentumok ellenőrzése.
- A felvételi-mulasztási napló, csoportnapló, éves tervek, feljegyzések a gyermekek fejlődéséről - minden év október 31-ig.

A nevelőtestület által meghatározott évi *értékelés* ellenőrzése a „Fejlődési” - naplóban 2 havonta. Itt a nevelőtestület döntheti el a mindenkori értékelési szempontok sorrendiségét.

A nevelő-fejlesztő munka ellenőrzését, elemzését, értékelési szempontjait az óvoda pedagógiai programjában rögzítjük - minden év október 31-ig.

A személyi és tárgyi feltételek vizsgálatát az óvodavezető a nevelőtestület segítségével végzi, figyelembe véve a pedagógusok ötleteit.

Ezek időpontjai:

- nyárvégi időszak (tanév beindítása),
- télvégi időszak (udvari felújítási munkák megbeszélése).

3. A gyermekek fejlődésének értékelése

Alapvető feladatunk, hogy maximálisan biztosítsuk a gyermekek számára az érzelmi biztonságot. Ehhez szükséges az, hogy az óvodai környezet elősegítse mindenki számára a megfelelő optimális körülményeket a fejlődéshez. Figyelembe kell vennünk a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, képességét, tehetségét, szociokulturális háttérét, hátrányos helyzetét illetve tehetségét. Ehhez szükséges a gyermekek és környezetük minél teljesebb megismerése, fejlődésének nyomon követése, fejlődési ütemének rögzítése.

Pedagógiai eszközeink:

1. családlátogatások

Megelőzik az óvodába lépést, ahol képet kapunk az otthoni környezetről, a szülők nevelési felfogásairól, nevelési problémákról, a gyermek korai fejlődéséről, mely meghatározó szempont a fejlesztés során. A tapasztalatok rögzítése az erre kijelölt naplóba történik.

2. rendszeres kapcsolattartások

Ilyen lehet pl. napi beszélgetések, fogadó órák, szülői értekezletek, nyílt napok.

3. megfigyelési szempontok

Az óvodai élet minden területén segítenek bennünket, mikor is megfigyelhetjük a gyermek jellegzetes viselkedésmódját. A szempontsört általában 2 havonta nézzük át és rögzítjük az erre kijelölt *fejlődési* naplóban, melyben szerepel a gyerekek névsora, születési ideje, milyen korú. A megfigyeléseket folyamatosan végezzük az alábbiak alapján:

1. Mi jellemző a gyermek viselkedésére általában?

- állandó mozgás, nyugtalanság,
- állandóan babrál, piszkál valamit,
- nem hallja, ha szólítják, illetve úgy tesz, mintha nem hallaná,

- neve hallatán összerezzen,
- szeszélyes,
- nehezen szakítja félbe a tevékenységet,
- nagyon lassú,
- nagyon félénk, sírós,
- egyéb viselkedési jellemzők.

2. Foglalkozások alatti viselkedése

- nem figyel,
- elterelhető könnyen a figyelmé,
- nem követi az utasításokat,
- tanácstalan, nem tudja elkezdni a munkát,
- kérdésre zavartan hallgat,
- maszatol ábrázolásnál, vonalvezetése görcsös,
- nem tud várni.

Megfigyelési szempontjaink közé tartozik a gyerekek egyéni fejlettségének figyelemmel kísérése és ennek rögzítése is a naplóba. Az értékelési rendszeren belül való követelményeket az óvodapedagógus válassza meg a nevelő-oktató munka tükrében.

Ezek:

1. Anyanyelvi nevelés nyelvi fejlődés és kommunikáció

- Hangok vizsgálata, beszédhallás, beszédértés, mondszerkesztés, összefüggő beszéd, beszédhibák. Itt előfordulhatnak célzott mérések /Dr. Gósy Mária: GMP teszt/

2. A szocializálódás fejlettsége - normákhoz, szabályokhoz, szokásokhoz való viszony

- gondozás, egészséges életmód,
- közösségi nevelés - udvariassági szokások, társas kapcsolatok,
- játék - önként vállalt tevékenységhez való viszony,
- munka - kötelező tevékenységhez való viszony.

3. Értelmi képességek fejlődése

- irodalmi nevelés - emlékezet, képzelet
- zenei nevelés - hallás, szabálytudat
- külső világ tevékeny megismerése - gondolkodási műveletek
- matematikai nevelés - figyelem, gondolkodási műveletek
- mozgás - mozgásfejlettség
- rajzolás, mintázás, kézimunka - finommotorika fejlettsége, érzékelés, emlékezet, képzelet

A folyamatos megfigyelésekkel úgy gondoljuk, eltekinthetünk az ún. iskolaérettségi vizsgálatoktól. E vizsgálatokat csak akkor végezzük, ha nem tudjuk eldönteni, hogy a gyermek iskolaérett-e. **2007-es tanévtől a DIFER állapot felmérő tesztet alkalmazzuk bemeneti, ill. kimeneti mérések során.**

Minden tanévben a fejlesztő óvodapedagógus, logopédus felméri a gyermekek képességeit a középső csoport végén és ehhez igazítva tervezi meg a következő évi egyéni fejlesztéseket.

Az ellenőrzés, értékelés, a gyermekek fejlődésének értékelése, az óvodavezető ellenőrző, értékelő tevékenysége, a mérési, értékelési és minőségfejlesztési rendszerünk illetve az óvoda irányítása, szervezeti felépítése a 2003. évi Kt. módosításának figyelembe vételével Minőségirányítási Programunkban szabályozott.

13. AZ ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJÁNAK ÉRTÉKELÉSE

1. A nevelési program értékelése bevezetés előtt:

A bevezetés előtti értékelést a vezető a nevelőtestülettel végzi el. Munkaközösség alakításával, több alkalommal kerül sor a helyzetelemzésre, a feladatok meghatározására, megvitatására. A szülők felé kérdőívet szerkesztettünk, melyből számba vehettük kéréseiket, észrevételeiket. Egyeztetésre kerülnek a pedagógiai elvek, módszerek. Megvizsgáljuk az óvoda adottságait, a gyermekcsoportok összetételét, a szakmai, tárgyi és személyi feltételeket. Egyeztetésre kerül sor a fenntartóval az eszközigényünk, nevelési programunk elfogadására.

2. A nevelési program értékelése bevezetés közben:

A program bevezetése utáni évben értékeljük az összegyűjtött tapasztalatokat nevelési értekezleten, szakmai munkaközösségekben. Ha szükséges, e munkához szaktanácsadó segítségét kérjük.

Szempontjaink:

- Megfigyelhetők-e a gyerekek viselkedésében a változások, fejlődés?
- Milyen eredményeket hozott a program a szocializáció terén, a megismerésben, kommunikációban, mennyire biztosította a tapasztalatszerzés játékos lehetőségeit?
- Hogyan változott a nevelőtestület munkakedve, pedagógiai kultúrája?
- Mit mutatnak a szülők visszajelzései?

3. A nevelési program értékelése a bevezetés után 3-4 évenként:

Az értékelést a vezető végzi a nevelőtestülettel, de kérheti szaktanácsadó véleményét is.

Szempontjaink:

- Milyen az eltelt idő alatt az óvodai nevelés eredményessége?
- A megfelelő dokumentumok alapján folyt-e a nevelőmunka?
- A gyerekek elérték-e az általunk meghatározott fejlődést?

Módszereink a vizsgálatokhoz:

- közvetlen megfigyelés,
- foglalkozások, tevékenységek megtekintése,
- beszélgetések, értekezletek tartása,
- műhelymunka.

A helyi Nevelési Programunk módosításának, felülvizsgálatának, kiegészítésének szabályait a Minőségirányítási Programunk tartalmazza.

14. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Óvodába lépés feltételei:

A gyermek óvodai felvétele a jogszabályban foglaltak alapján történik.

1. Adminisztratív feltételek:

- Életkor: a törvényben meghatározott szerint,
- dokumentumok: a szülő személyi igazolványa, a gyermek személyi lapja, a gyermek egészségét igazoló orvosi vélemény valamint szóbeli nyilatkozat a gyermek szobatisztaságáról.

2. Formai feltételek:

- A szülő állandó vagy ideiglenes lakóhelye Atkárón legyen,
- a szülő munkahelye Atkárón legyen,
- körzathatáron kívüli jelentkezés elfogadása indokolt esetben történik.

3. A gyermekek érettség jellemzői óvodába lépéskor:

Testi, érzelmi, beszédfejlettsége korának megfelelő legyen. Fizikailag, idegrendszerileg alkalmazkodni tudjon az új környezethez, szituációkhoz.

4. Óvodai felvétel gyakorlata:

Minden év májusában 2 nap áll a szülők rendelkezésére a beiratkozáshoz. Általában a gyerekekkel együtt érkeznek, 1-2 órát az óvodában töltenek. A felvételtől az óvodavezető dönt. Az év folyamán átveszünk más óvodából érkező gyerekeket is a törvényben előírt módon. Sérült gyerek integrálását - a Nevelési Tanácsadó véleménye alapján - a nevelőtestület egyetértésével végezzük.

5. Óvodai elhelyezés megszűnése:

A szülő kérelmére mentesítheti az óvodavezető a gyereket az óvodába járás alól, amennyiben a család körülményei, sajátos helyzete ezt indokolja. Az elhelyezés megszűnik az óvodaváltoztatás során is. Teendőink a törvényben előírtak szerint.

6. Fellebbezési lehetőségek, eljárások:

Fellebbezni az Önkormányzat Jegyzőjénél lehet.

Iskolába lépés feltételei:

1. A beiratkozáshoz szükséges feltételek:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció, a finommotorika, szükségletei kiegészítését ön maga képes irányítani.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként többségük az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába,

amelyben iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez a következő feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség.

Az iskolába induló gyermek nyitott érdeklődésével készen áll a változásra, a tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Megjelenik a tanulás alapját szolgáló szándékos figyelem és az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és társaival egyaránt.

2. Adminisztratív és formai feltételek:

- életkor: a törvényben meghatározottak szerint, rugalmasan,
- dokumentumok: a szülő személyi igazolványa, a gyermek személyi lapja, az óvoda szakvéleménye, és ha szükséges a Nevelési Tanácsadó vagy Képességvizsgáló Bizottság véleménye is.

3. A gyermek érettsége, ismeretei, és képességeinek jellemzői óvodáskor végére, sikerkritériumok:

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél,
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről,
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat,
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében lévő állatokat, növényeket,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait,
- elemi mennyiségi ismeretei vannak,
- egyre több szabályt tud alkalmazni, ezekhez alkalmazkodni.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek

- *nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre,*
- *a tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek,*
- *érzékelése, észlelése tovább differenciálódik,*
- *az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,*
- *megjelenik a tanulás alapját szolgáló szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme,*

- *a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.*
- *A szociálisan érett gyermek:*
- *késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését,*
- *kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme elősegíti a tanulási képességek fejlődését.*

A sajátos nevelési igényű gyermekeink esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a fentiekben leírt fejlettségi szint. A különleges gondozásra jogosult gyermekeink iskolaérettségi kritériumait intézményi fejlesztő programunkban foglaltuk össze.

4. A gyerekek iskolai felvételének gyakorlata:

Minden év áprilisában 2-3 nap áll rendelkezésre a beíratásra az iskolában, ahová a szülő gyermekével érkezik és találkozik az igazgatóval, leendő tanító nénijével. Az iskolai felvételtől az igazgató dönt az érvényben lévő törvények és meghatározott kritériumok alapján illetve az óvodai szakvélemény alapján.

5. Fellebbezési lehetőségek, eljárások:

Fellebbezni a Községi Önkormányzat Jegyzőjénél lehet.

6. Az iskolába lépés feltételei egyeztetve vannak az iskola helyi programjával. (2007-től DIFER teszt használata)

7. A jogszabályban foglaltak (2003. évi Kt. módosítás) amely lehetővé teszi, hogy a gyermek testi, lelki, értelmi és szociális fejlettsége megfeleljen a sikeres iskolakezdésnek.

A beiskolázáshoz szükséges óvodai szakvélemény, amely az óvodapedagógusok véleménye alapján készül. Abban az esetben, ha nem egyértelmű a gyermek fejlettsége vagy kétségek merülnek fel a sikeres iskolakezdést illetően a szülő vagy a fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus kezdeményezésére, - az utóbbi esetben a szülő egyetértésével - kérjük a gyermek szakvizsgálatát. A szakvizsgálat eredményének tükrében kerülhet sor a gyermek iskolai felvételére.

15. ÓVODÁNK SZAKMAI DOKUMENTUMAI

1. A Kormány 137/1996. /VIII. 28./ Kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról, *ennek 2009. évi módosítása*
2. az 1993. évi LXXIX. többször módosított törvény a közoktatásról
3. Az óvodai nevelés programja 1989.

E törvények és program figyelembevételével készült el óvodánk helyi programja, mely számunkra az első számú szakmai dokumentummá vált. Az óvodavezető évenként tervet készít, amely a pedagógiai- és működési terv. Részletezi az éves viszonylatban fennálló feladatokat, ismerteti a nevelőtestület nyitó vagy záró értekezletén. Ennek alapján tervezik

meg a csoportban dolgozó óvónők - a csoportjuk fejlettségi szintjének megfelelően - a nevelési és fejlesztési programunkat. Végül elkészülnek a gyermekekénti egyéni fejlődést, fejlesztést segítő programok is.

Az óvodánk pedagógiai - működési terve tartalmazza:

- Bevezetőt, helyzetfeltárást (előző év elemzése, értékelése),
- az új nevelési év feladatait,
- fő feladatokat: programfejlesztés, gyermekvédelem, továbbképzés, munkaközösségi tevékenysége konkrét feladatok,
- egészség- és környezetvédelmi feladatokat (a gyermekek gondozottsága, szokásrendszerek, táplálkozás, környezetvédelem, balesetvédelem, helyes viselkedése),
- kapcsolattartást,
- a nevelőmunka ellenőrzését, értékelését,
- egyéb szolgáltatások,
- nevelőtestületi értekezleteket.

A csoportok nevelési - fejlesztési programja tartalmazza:

- A gyermekcsoport szokás és szabályrendszerét (napirend, heti rend, az eszközök helye, használata, együttélési szabályok, érintkezési szokások gyermek-gyermek és gyermek-felnőtt között),
- eseménytervet 1 hónapra lebontva (ünnepek, kirándulások, mozgás-sport programok, óvoda-család programjai, egyéb szervezési és beszerzési feladatok/)
- tevékenységi tervet - ez lehet havonta, ill. évente.

Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentuma (Fejlődési napló) tartalmazza:

- a gyermek anamnézisének,
- a beszoktatás tapasztalatait,
- a megfigyeléseinket,
- a mérési eredményeket.

16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Helyi Nevelési Program érvényességi ideje: Az elfogadástól számított öt év (2015)

Hatályba lépés: 2010. szeptember 1.

Módosítása: legközelebb 2012-ben és 2014-ban, ill. nevelőtestületi megfontolások, a költségvetésben bekövetkező olyan változások, mely a program teljesülését nem teszi lehetővé, részprogramokban bekövetkező változások, törvényi, fenntartói módosítások.

Nyilvánossága: az óvodavezetői irodában, 1 példányban, a tájékoztató faliújságon kivonatosan, a fenntartó honlapján.

1. Az atkári Árnyaskert Óvoda módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt helyi Nevelési Programját az óvoda nevelőtestülete elfogadta.

Atkár, 2010.

Berényi Ildikó
óvodavezető

2. Az atkári Árnyaskert Óvoda helyi Nevelési Programjának tervezetét a Szülők Közössége elfogadja, annak módosításával egyet értünk. Az általunk megfogalmazott vélemények tükröződnek a pedagógiai program végleges formájában.

Atkár, 2010.

Hasznosiné Paczók Judit
Szülők Közösségének képviselője

3. Az atkári Árnyaskert Óvoda módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt helyi Nevelési Programját Atkár Község Önkormányzata számú határozatával jóváhagyta.

Atkár, 2010.

Benei Bertalan
polgármester

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

*A nevelőtestületi döntésről készült jegyzőkönyv, mely számú határozatával
elfogadta a helyi nevelési programot, iktatószáma*

A Szülők Közösségének véleményét bemutató iktatószámú feljegyzés.

Szakértői vélemény, intézményi iktatószáma

Fenntartói döntés a helyi nevelési program jóváhagyásáról.

Atkár, 2010.

Berényi Ildikó
óvodavezető